Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 6 (997) TORSDAGEN DEN 8 FEBRUARI 1906. 19:DE ÅRG.

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

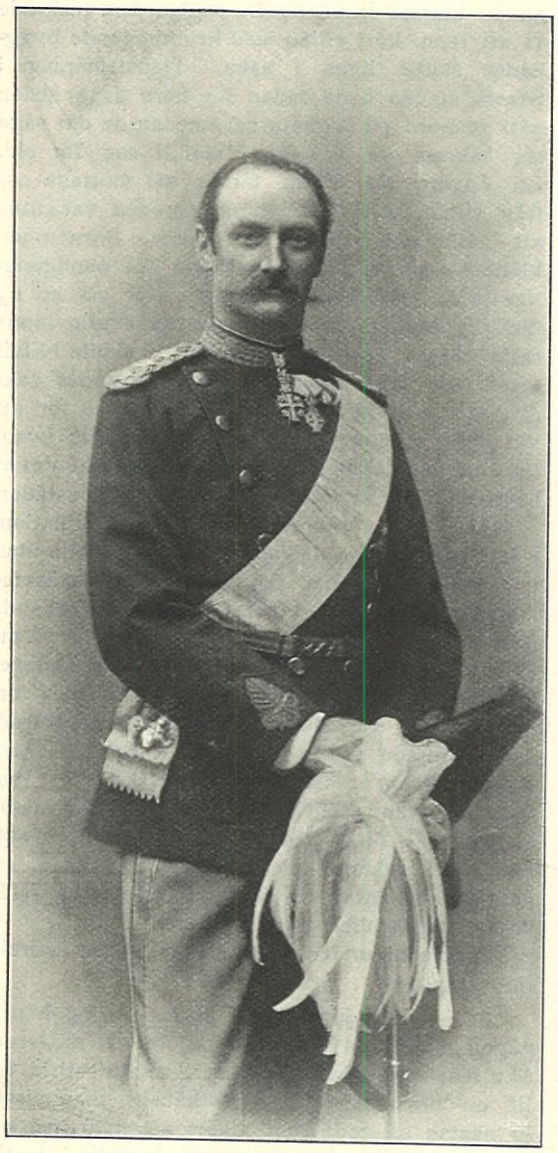

KONUNG FREDRIK VIII. CARL SONNE FOTO.

DROTTNING LOUISE.

DET DANSKA KONUNGAPARET.

NÄR FREDRIK VIII nu tager Danmarks konungatron i arf efter sin aflidne fader, är han en gammal, i lifvets skola pröfvad man, och hans folk har hunnit lära känna honom tillräckligt för att våga hoppas, att hans handlingar som statschef skola lämpa sig till de ord han yttrade till den norska deputationen i november i fjol, nämligen att "endast i fast anslutning till folket kan en regering finna styrka att utföra sitt ansvarsfulla värf."

För oss svenskar spelar tronskiftet i Danmark en ingalunda betydelselös roll. Den svenska nationens berättigade harm öfver danskarnes demonstrativa och skefva partitagande för Norge under 1905 års statshvälfning på vår halfö flammar ännu med full låga hos hvarje svensk man och kvinna, som håller på sitt lands värdighet, och det blir sannerligen ej genom tillfälliga närmanden, under påverkningar af festers rus eller skåltals svassande fraser till den svenska nationens och den svenska kulturens pris som denna bitterhet kommer att utplånas. Det är att hoppas att det danska konungaparet nu i sin mån skall låta sig angeläget vara att återställa det forna goda förhållandet mellan två folk, som faktiskt ha behof af hvarandra, och det kan ske den dag danskarne vilja politiskt förstå oss, den dag de vilja se vårt samfundslifs gestaltning i belysningen af det dådkraftiga vi uträtta och i det bästa vi vilja, men ej mäta vårt nationella värde på den missvisande skalan af våra lyten.

Och hvad beträffar Danmarks nya drottning, den kärnsvenske Carl XV:s dotter, har hon förvisso ännu så mycket af svenskt sinnelag i blodet, att främjandet af en förtroendefull stämning mellan Sveriges och Danmarks folk bör ligga hennes hjärta nära.

I sammanhang med de båda fursteporträtten meddela vi här äfven en bild från konungaproklamationen på Amalienborgs slott. Den nye monarken yttrade vid det högtidliga tillfället till de lyssnande människoskarorna bland annat: "Då jag nu skall mottaga det kungaarf, som lagts på mina axlar, är det mitt tillitsfulla hopp och min innerliga bön till den allsmäktige att det må förunnas mig kraft till att lyckas att föra regeringen i min högt älskade faders anda och att mötas med folket och dess utvalda i full förståelse af hvad som tjänar till det bästa, till lycka och välsignelse för vårt älskade fädernesland."

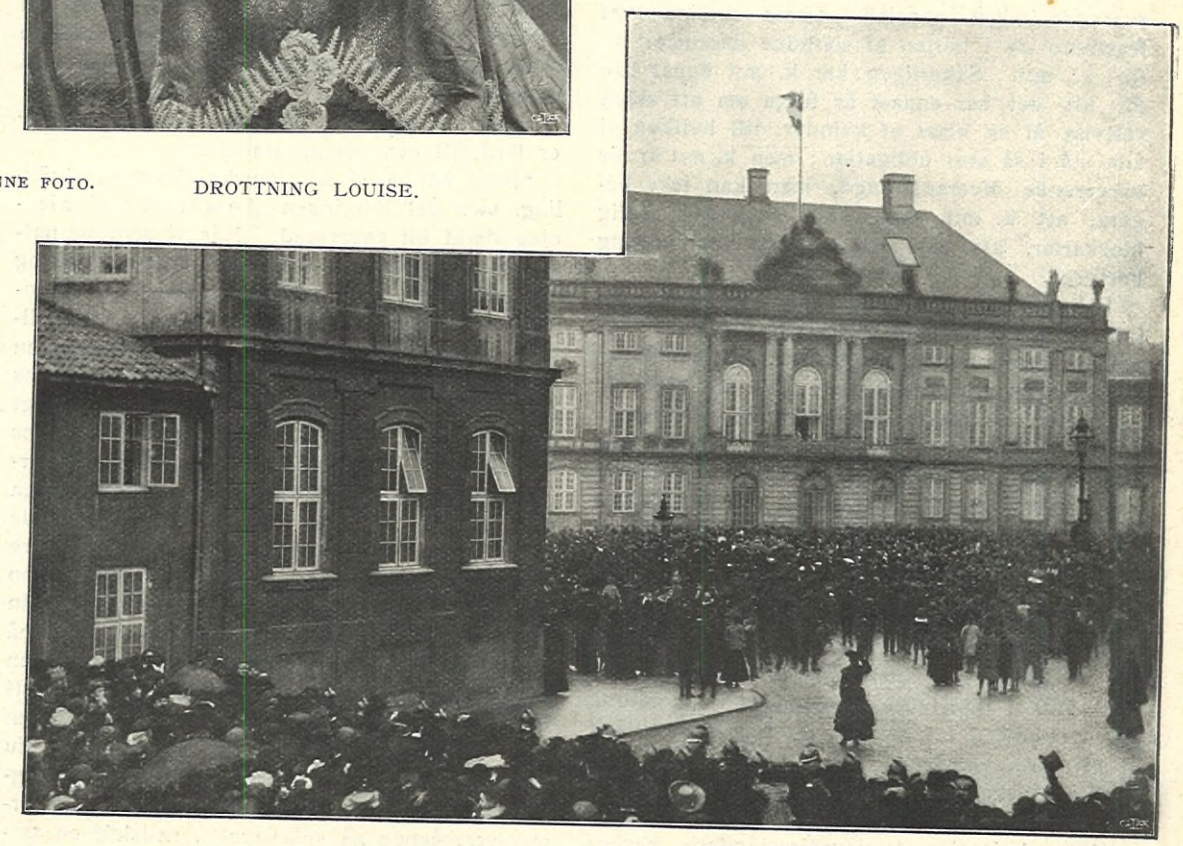

KONUNG FREDRIK TALAR TILL FOLKET FRÅN BALKONGEN PÅ AMALIENBORGS SLOTTSPLATS. JUNCKER JENSEN FOTO.

KVINNANS STÄLLNING INOM TELEGRAFVERKET. RIKSDAGEN HAR ORDET.

VID UTARBETANDE af nya stater för telegrafverket föreslog den för ändamålet tillsatta kommittén olika tjänstegrader för de kvinnliga tjänstemän, hvilka såsom föreståndare för en station hafva en i viss mån självständigare, med förvaltnings- och uppbördsansvar förenad tjänst, och för dem, hvilka såsom biträden å stationerna väsentligen endast hafva expeditionsgöromål. Liksom för den manliga personalen stationsföreståndareskapet ansågs böra betinga högre aflöning än biträdestjänst å station, ansåg kommittén. att äfven för den kvinnliga personalen enahanda organisationsplan borde gälla. Mot detta förslag reserverade sig en af telegrafstyrelsens ledamöter såsom medlem af kommittén med yrkande om samtliga telegrafisters hänförande till en klass, och vid ärendets behandling inom telegrafstyrelsen öfvergick denna — i motsats till hvad styrelsens år 1893 uppgjorda organisationsförslag innebar — till reservantens mening, hvilken därför äfven af regeringen upptogs och förelades riksdagen samt af denna godkändes. Detta hade till följd att den nya organisationen kom att för de kvinnliga stationsföreståndarna i icke obetydlig utsträckning medföra en relativ försämring, så mycket mera opåräknad, som en afsevärd del af det ökade arbete utvecklingen medfört fallit på deras lott.

Ingen kan rättvisligen förundra sig öfver att de kvinnliga stationsföreståndarne kände sig besvikna. Den behandling de rönt kan ingalunda kallas honnett.

Uti september förra året inlämnades också till telegrafstyrelsen en af samtliga kvinnliga föreståndare inom verket undertecknad petition, i hvilken begäres, att styrelsen ville hos k. m:t föreslå framläggande för 1906 års riksdag af proposition om förbättrad ställning åt petitionärerna. Sistlidne november meddelade chefen för telegrafverket, att petitionen icke komme att nu föranleda till någon åtgärd, men han fann saken behjärtansvärd och löneförbättring ställdes i utsikt i form af tilläggsarvoden.

Härmed kunde de petitionerande icke vara belåtna. De begära befordringsrätt, egen tjänstegrad samt möjlighet att genom fast lön som stationsföreståndare uppnå en mot deras arbete svarande högre pension. Dessa rimliga kraf framburo de i början af sistlidne december inför k. m:t. Säkerligen har k. m:t öppet öga för att det här endast är fråga om att skipa rättvisa åt en klass af kvinnor, till hvilken vi alla stå i så stor obligation; men k. m:t är för närvarande öfveransträngd, man kan icke begära, att k. m:t skall vara en sådan väldig klockarfar, att han *på en gång* kan "allting bestyra".

Frågan har emellertid blifvit dragen redan inför det nu samlade riksmötet, i det den nyvalde representanten för Örebro, grosshandlaren C. A. Nilsson, motionsledes i detta fall gjort sig till damernas riddare. De intresserade själfva ha ej heller försummat att hålla sig framme utan låtit tillställa hvarje riksdagsman en utförlig redogörelse för deras ställning och kraf jämte uppmaning att understödja den väckta motionen.

Hvad begära då de kvinnliga stationsföreståndarne i löneväg? I petitionen till telegrafstyrelsen framhöllo de såsom rimlig ersättning för ett kräfvande och utslitande arbete: 1,700 kr. i begynnelselön, däraf 1,200 i lön och 500 i tjänstgöringspenningar (med afdrag då fri bostad åtnjutes), samt två ålderstillägg å 150 kr. hvartdera.

Nog tyckes det, att statsmakterna ej gärna kunna finna dessa kraf öfverdrifna. Telegrafverkets kvinnliga stationsföreståndare begära mindre än hvad biträdande kvinnliga postexpeditörer ha att förvänta och icke på långt när så mycket som de biträdande manlige telegraftjänstemännen åtnjuta. Moderation är styrka, heter det. Den klass af sträfsamma kvinnor, hvarom det här är fråga, har vid framställandet af sina pretentioner i hög grad skattat åt moderationens dygd.

Deras sak hvilar nu i riksdagens händer.

J. B.

EN LANDSMANINNA FRÅN "SVARTA STADEN".

FRÖKEN SOFIA HULT, som i åtskilliga år förestått den Nobelska klubben i Baku, har i dessa dagar återvändt till Sverige för att i sin forne chefs direktören för Nobelverken K. W. Hagelins hem här i staden något hämta sig efter alla utståndna vedermödor. Som det lifligt intresserade mig att höra, huru hon och våra andra landsmän haft det under oroligheterna därnere, gjorde jag så fort som möjligt ett besök hos henne,

FRÖKEN S. HULT.

På min fråga, om hon under många år vistats i Baku, svarade hon: "Jag har varit där i flere repriser. Först 1897 och sedan 1900, då jag öfvertog klubben. Denna syssla blef mig dock till slut för ansträngande, och på hösten 1900 utbytte jag den mot den vida lättare befattningen att förestå direktörernas hushåll och hjälpa till med sjukvård bland bolagets tjänstemän. Något särskildt anmärkningsvärdt därnere blef det ej förr än vintern 1905. hvilken först öfverraskade oss med djup snö och sedan med detta olycksdigra uppror, som utbröt i februari och till hvilket larmsignalen gafs därigenom att en armenier sköt på en tartar."

"Spred sig nyheten om upproret snart till er i Svarta staden?" Så kallas den cirka 2 $^1/_2$ kilometer från Baku belägna ort. där Nobelverkstäderna äro uppbyggda.

"Ja, men vi ansågo det vara af föga betydenhet för oss, och hur litet vi i själfva verket ängslades, framgår ju tydligt däraf, att flere af svenska koloniens damer samma kväll medföljde herrarne till Baku för att öfvervara en fest på stadsklubben."

"Och ni hörde ej något oroväckande under er färd till och genom staden?"

"Nog hörde vi en ganska skarp skottväxling, men det föll ingen af oss in att med anledning däraf bli enerverad. När vi sent på natten skulle återvända till Svarta staden, föreslog kapten Smidt att vi skulle begagna oss af bolagets ångbåt, upproret hade nämligen så tilltagit i våldsamhet, att han ansåg landvägen allt för riskabel. Vi afböjde emellertid hans anbud och foro hem i vagn. Oupphörligt smällde skott på alla sidor om oss i nattens mörker, men det var som skulle vi ej haft förmåga att fatta vår vådliga belägenhet, så trygga och glada färdades vi vägen fram, tills vi nådde vår bestämmelseort. Dagen därpå hade vi mera känsla för den fara vi kastat oss i och funno det nästan vara ett under, att vi kommit ifrån den för så godt pris. Af dessa oroligheter på våren hade vi dock på det hela taget ingen annan olägenhet än den, att det var svårt att få lifsmedel till Svarta staden, emedan ingen ville riskera sitt lif med att fara in till Baku och proviantera. I augusti började åter fientligheterna och denna gång därigenom, att en armenier, stående på spårvagnen, nedsköt en tartar. För att hämnas detta tågade tartarerna ned till Balachany och tände eld på alla därvarande armeniska fabriker. Från dessa spred sig elden till de nobelska borrtornen, och nu om någonsin kunde man säga, att ett eldhaf utbredde sig framför en. Människorna flydde förtviflade ur sina hus för eld och tartarer och de ohyggligheter, som nu följde, äro omöjliga att beskrifva. Som skydd mot tartarerna skickades af myndigheterna militär och den kom just i sista ögonblicket för att hindra de tygellösa sällarne att antända ett sjukhus, dit ett tusental kvinnor och barn sökt sin tillflykt. Nu först började tecken till oro visa sig bland den svenska koloniens kvinnor. Elden spred sig till massutgroparne, och då en häftig nordan ryckte upp trävirket i dessa och kastade brinnande klossar in i nobelska trädgården, fruktade vi att inom kort villan med kringliggande byggnader skulle ligga i aska. Tjänstemännen i Svarta staden hade redan för flere dagar sedan gått ombord på ångbåtarne, emedan de där sågo sig säkrare så väl för öfverfall som för eld. En ångare låg äfven färdig att mottaga oss från villan, och vi funno nu stunden vara inne att hålla oss beredda till affärd. Barnen påkläddes och vi sammanpackade det oundgängligaste för vår resa. Därunder slår oss en ny förfärlig tanke, den att tartarerna skulle hinna sätta eld på sågen, hvarigenom vi skulle blifvit afspärrade från båten. Genast skickades vakt dit ned, och alla slangar påskrufvades för att vid behof kunna pumpa in en tillräcklig kvantitet vatten. Emellertid skedde intet af det vi befarade, och vi sluppo att lämna våra bostäder.

När jag nu efteråt tänker på vår situation, måste jag beundra den självbehärskning alla utan undantag ådagalade. Ej ett ögonblick märktes någon panik eller hördes någon uppskakande jämmer. Dock skulle våra nerver sättas på ett ännu hårdare prof. Efter strejken, då bolaget ej ansåg sig kunna tillmötesgå arbetarnes fordringar, blef vår ställning ytterligare försvårad. De uppretade arbetarne ansågo nämligen svenskarne såsom orsaken till motståndet och hotade att tända eld på de hus, i hvilka dessa bodde. Vi fingo till skydd militär från staden; 125 soldater posterades vid klubben, ett ännu större antal vid lägren och dessutom hade vi kosackpatruller i trädgården."

"Bodde ni under dessa dagar ensam i direktörsvåningen?"

"Ja — och jag kan ej säga, att jag kände någon nämnvärd rädsla annat än om nätterna. Skotten, som ljödo i mörkret, väckte alltid till lif en beklämmande ångestkänsla, man visste ju nästan så godt som säkert, att hvart och ett af dem gjorde slut på ett människolif. Lyckligtvis undgick jag att se någon nedskjutas inför mina ögon, men en af mina bekanta, en ung lärarinna, hade ej samma tur, och ovisst är, om hon väl någonsin skall öfvervinna hvad hon därvid utstod. Hon hade varit på besök hos en familj, som bodde inom Villa Petrolias område, och skulle nu återvända till Svarta staden, där hon var anställd hos en familj L. Trots alla varningar gaf hon sig i väg och lyckades äfven oantastad komma till järnvägen. Här omgafs hon af de upproriske, gevärsskott hveno och människor stupade rundt omkring henne. En soldat får se henne, rycker henne ur skaran och för henne ut på vägen. Så mycket ryska kan hon lyckligtvis, att hon kan säga, hvarifrån hon kommer och hvart hon skall gå. Han ropar an en droska, sätter sig bredvid henne i denna och eskorterar henne tillbaka till oss. Hela tiden sitter hon i ångest, att armenierna skola skjuta på soldaten, och gör inom sig det löftet att aldrig mer ge sig ut på så våghalsiga äfventyr. Medan detta pågick, satt fru L. ensam i Svarta staden med sina barn. Rundt omkring henne ljödo ångestropen

Kostymer blifva fullt fraicha efter tvättning eller färgning hos ***Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.***

från människor, hvilka plundrades eller nedstuckos, och hon väntade hvarje ögonblick att tartarerne skulle komma inrusande till henne, helst som en armenier bodde i samma hus.“

“Stackars de arma barnen,“ sade jag, “hur utstodo de förskräckelsen?“

“Åh, de tycktes hufvudsakligast ha fäst sig vid en onekligen ganska löjlig episod med deras ryska tjänarinna. Det var trots allt omgifvande elände omöjligt att bibehålla en allvarsam uppsyn, då den äldsta flickan förträffligt efterhärmade henne, där hon med sitt knyte bredvid sig och armarne korslagda öfver bröstet vaggande stod och ropade: “Ja, Matuscha — lilla mor — nu är jag färdig, jag. — Kom låt oss gå nu — nu är jag färdig, jag.“ Liksom det blott varit på henne de väntat och liksom man hade någonstädes att gå utan att kasta sig midt i ett eldhaf eller blodbad.“

“Hurudan är stämningen nu nere i Baku?“

“Den är alltjämt mycket tryckt. De forna glada samkvämen ha alldeles upphört; hvar och en tänker nu blott på att lämna landet och komma i lugnare förhållanden.“

“Och ni själf, har ni för afsikt att återvända till Baku?“

“Nej, min mening är att stanna kvar i Sverige. Konsulinnan Hagelin har lofvat hjälpa mig att få till stånd ett pensionat i några henne tillhöriga villor vid Rönninge.“

Jag önskade henne lycka till företaget och tog så afsked.

IDA BÄCKMANN.

TVÅ DIKTER AF GUSTAF ULLMAN.

“STORMSIGNAL“.

DAGEN BRÄCKER, kall och blek.
På hafvet, vresigt skummande
molnens skuggor springa.
Strandens blommor fällas under brisens lek.
Likt en flammig klinga
skimrar fjärran, blixtsnabbt solförgyldt.

Sorlande och brummande,
af tång och sandigt grummel fyldt
djupet häfver sig mot näsens flikar.
Fraggan kransar redan skär och vikar.

Ett stridsbud gryningen kring vidden bär.
I orosdrömmar kvidande
darra fältens dungar,
som troppar af en splittrad här,
som fasans bränning slungar.

Och töcknen komma glidande,
likt segrande fiendehopar
med fanor i dunkelgrått.
— Som ensam härold ropar
en mås öfver böljebrott.

STRANDSYN.

Strax utom segelledens blå kanal
emellan bank och blindskär ligger vraket.
Snedt tecknas masterna mot himmel, hög
och sval,
och luta öfver muntert krusad fjärd
som i en längtan in mot kargt och naket
och öde kustland — hemmets trygga värld.

Vi se i undran och med gripen håg
ditut, där spillror djupens makt bevisa,
och in i blodet brytes köldens våg
med bistra aningen om egen nöd,
den dunkla stund *vår* skuta skall förlisa.
— Men dagen skiner, öfver lif och död.

INTILL YTTERSTA SKÄRFVEN. EN BERÄTTELSE FRÅN REVOLUTIONSDAGARNE I BAKU.

FÖR IDUN AF JANE GERNANDT-CLAINE.

DÅ DEN VACKRA fru Lalaiants lämnade det stora magasinet och samlade ihop sin långa krusflorsslöja och steg upp i vagnen, voro de flesta bodar redan stängda och gatorna fulla af folk, som strömmade nedåt den öppna platsen framför tartarstaden med röda flaggor i sina händer för att i höstkvällens svala skymning fira det vidunderliga, att det heliga Ryssland fått en konstitution. Uppe på de flata taken och på bägge sidor om husraderna flockade sig grupper af åskådare, och bland alla de svartmuskiga judar och armenier, hvilka höllo på att ordna sig i täta leder för att tåga genom Baku, upptäckte den unga kvinnans spanande öga alltsomoftast de bekanta dragen af svenskar från Nobels. Då och då lyftes en hand till hatten, och när hon böjde sitt eget blonda hufvud, kunde hela hennes ansikte få ett uttryck af högdragenhet, hvilket knappast stämde med dess mjuka läggning.

Hästen gick blott steg för steg, och då de kommo till hörnet af Basargatan, lyfte hon, som satt i vagnen, sitt parasoll och rörde vid kuskens axel. I det han höll stilla och hon hoppade ned från fotsteget, flög en hastig blekhet öfver hennes kinder, men i nästa ögonblick skiftade hon färg på nytt. Ett stycke därifrån stod en ljuslagd herre och hälsade på henne med en artighet, som icke gärna kunde varit stelare, och där hon ställt sig att vänta på tåget, kastade hon allt emellanåt en blick på hans raka, litet stränga profil. Munnen var orörligt sluten och de gråblå ögonen sågo rätt ut i luften... Så afsiktligt omedvetet allt detta var... Hvarför kunde han icke taga alltsammans naturligare? Endast den, som är naturlig är fri, och kan betrakta saker och ting en smula från ofvan. Det gjorde hon, åtminstone inbillade hon sig göra det, fast hon knappt vågade se ned i sitt eget hjärta. Han, som stod och stirrade ut i luften, såg kanske rätt ned i hennes innersta själ... Därinne var ett enda tomrum bortom allt det, som drog igenom hennes tankar, och hon höll just på att stå och grunda öfver, hur besynnerligt det skulle låta för svenskarna härute i petroleumstaden, när man talade om deras landsmaninna Sigrid Lalaiants, den forna Sigrid Lindman — — —

Ett ögonblick förde hon händerna upp till sitt krusiga ljusa hår... Hur sällsamt att se ut öfver sitt eget lif så här och glömma månader af ilande, tindrande ljus och skuggor så skarpa som svärdsegg och stå inför ett förflutet, hvars alla mått krymtpe ihop och blefvo underligt små i detta nu. En gång — för icke länge sedan — hade de varit stora nog, åtminstone i den värld, där hon lefde och hade sin varelse här i staden. den tid det kom till hennes öron att man varnat en viss ung herre för att visa sig alltför uppmärksam mot en liten svensk landsortsfröken, så godt som en barndomsvän till honom, hvilken, efter hvad detta rykte ville veta, icke begärde bättre än att tro, att han var lika förälskad i henne som hon i honom. Och han hade tagit sig till vara, men var det en möjlighet, var det verkligen en möjlighet att något sådant kunnat förbittra hennes lif en hel vinter och efterlämna en sveda i själen, som gaf en egendomligt bitter sötma åt tillfredsställelsen att taga emot hyllning — och hvilken hyllning — från en annan. De sade att hon gift sig för pengar... Misstag, misstag... Hon hade gift sig därför att — ja, hvarför? Det visste ingen annan än hon själf, ingen annan kunde höra så förunderliga melodier spela i det fördolda eller se en sådan häxdans af förnimmelser röra sig om detta ena att hon haft en tillbedjare, som kunnat begå hvilka dårskaper som hälst för hennes skull och talat till henne som österlandet talar, medan barndomsvännen gick och undrade, om hon verkligen varit så betagen i honom som folk påstod, eftersom det icke dröjde så synnerligt länge, innan hon blef fru Lalaiants och fick upplefva långt mera på några korta månader än andra under ett långt lif, så mycket, att det plånat ut gränserna mellan hvad hon en gång kallat stort och smått.

Det var ju en stor dag för tsarriket och dess förtryckta folk, detta. Hade hon icke sett dem slutna för alltid, visste hon ett par ögon, som skulle brunnit och strålat. och ett par läppar, som skulle funnit ord af den stoltaste triumf och talat om skillnaden mellan söderns och nordens entusiasm och hennes egen “blonda själ“. Det långa tåget fyllde gatan som en mäktigt svällande flod, och de båda häckarna af åskådare stodo och väntade att få se det nya Ryssland komma segerdrucket, med frihetens röda duk i sina händer och frihetens glans öfver sitt ansikte.

Då och då höjdes en flaggstång högt öfver de andra, och hon såg en armenier ställa sig på grannarnas axlar, medan orden frihet, jämlikhet och broderskap vajade öfver hans hufvud, utsydda i hans eget språk på flaggans botten, och modersmålets välbekanta ljud flödade öfver hans läppar. Stort mer än ljud af förborgadt innehåll var det knappast för henne, och hon stod bara och följde rörelsen af hans utsträckta arm, då ett tusenstämmigt bravorop ekade ut i luften och tågets väldiga svarta våg satte sig i svallning och begy te glida fram mellan de täta skarorna af åskådare på nytt. Hvari det bestod, var icke så lätt att säga, men i det jublet steg mot vidderna, fick dess yrvakna klang nästan en ton af hot. Männen gingo raskare än nyss, och vid deras sida vandrade unga skolflickor med kinderna hvita af stundens högtidlighet och frihetstecknets röda symbol orörligt upp framför sig, som om de burit vaxljus i en procession. Damen med krusflorsslöjan smålog litet, då hon följde dem med sin blick; de passade inte riktigt in i det hela. En tusenstämmig kör af röster begynte sjunga Marseillaisen, och tätt förbi hennes ansikte svingade en knölpåk med en svartgredelin bomullstrasa i toppen. Ovillkorligt hade hon slutit ögonen och dragit sig ett steg tillbaka. Midt framför henne stod en herre, som sträckt ut båda sina händer: “Den lymmeln gjorde er väl inte illa, fru Lalaiants?“ utbrast han på hennes eget modersmål.

De svenska orden kommo ett par af de omkringstående att betrakta honom som talat, men den unga kvinnan i svart fick icke tid att svara; folkströmmen förde dem framåt gatan, och utanför tidningen “Kaspis“ redaktion stodo de återigen stilla. Vid ingången hängde två flaggor i de ryska färgerna, som sänktes till jorden och ersattes med frihetens tecken; från

Brud- & Bröllops-

sidentyger, i hvitt, svart och kulört, sista nyheter i ouppnådt urval från 90 öre till kr. 13 pr mtr. Sändes tull- & portofritt direkt till privata. Profver omgående franko.

Schweizer & Co, Luzern S 5, (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

UPPFRISKANDE är en kopp Horniman's “Boudoir-The“. En härlig smak och arom bevisar dess utmärkta kvalité.

HORNIMAN'S "BOUDOIR THÉ".

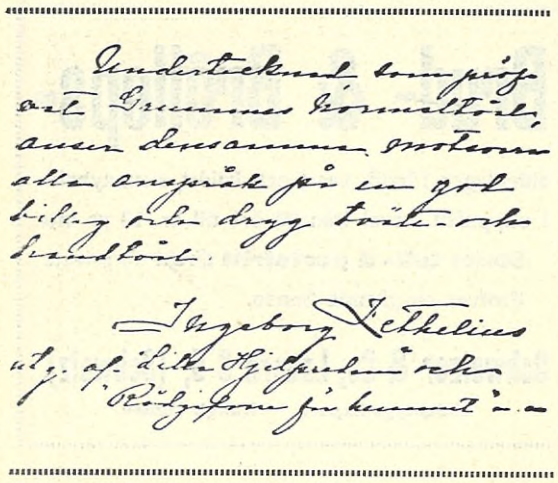

Undertecknad tillåter sig att genom denna annons erbjuda allmänheten en god billig och dryg torr- och brändtorf.

Ingeborg Lethelius
utg. af Lilla Hjulsbro och Rölgifvom på hemmet i a

själfva rådhuset vajade den brandröda duken, och den unga svenskan såg upp med ett långt, darrande andedrag: "Hvem skulle anat detta för ett år eller ens för en månad sedan?" mumlade hon.

Den unge mannens ögon dröjde en sekund vid hennes bleka ansikte: han smålog — förmodligen gick han och tänkte på någon, som icke fått upplefva den dag, då tsarriket gaf en sen rättvisa åt alla sina döpta och odöpta judar. "Ja," sade han, "det är ett märkligt ögonblick för det heliga Ryssland, det här, fru Lalaiants, och man kan ju inte annat än lyckönska dem till hvad som skett."

"Bengt — gör det dig inte ondt om dem alla?" sporde hon plötsligt med en alldeles ny stämma.

Det gick en skiftning öfver hans panna; uttrycket mörknade: "Ondt om dem — nu?"

"Ja, till och med nu. Det är så nytt, allt detta, halft otroligt nästan, och allt som är glädje ligger dem så fjärran, men du har inte lefvat i de kretsarna, du vet inte hvad dessa människor lidit."

"Åhjo," nickade han, "det kan jag allt föreställa mig, men det är österlänningar... För de flesta af aftonens ärade talare är pengar hufvudsaken, jag har svårt att tro, att de ömma synnerligen för sin nästa. Ett par af dem känner jag — till namnet åtminstone. De låna ut småsummor här och där, och ta ränta på ränta, påstås det. Ja, hvarför skulle de annars vara så illa sedda här som öfverallt?"

Hon gick och såg ned i marken: "Ränta på ränta, det få de själfva betala till yttersta skärfven, Bengt. Ingen af dem du hörde tala i kväll vet hvad det är att vara säker till lif och lem, glom inte det. Att gå från blodbad till blodbad och från ångest till ångest, det är ju inte ett lif."

"Och likväl kommer du tillbaka till den här olyckliga staden, Sigrid," yttrade han tvekande efter en sekunds tystnad.

Öfver hennes kinder flög en rodnad: "Jag hade ju ett och annat att ordna här med huset och så vidare. Det gick de ohyggligaste rykten... Det behöfs ju inte mer än att en af de där betalda uppviglarna eller någon annan, som har ondt i sinnet, fyrar af ett skott ifrån ens tak för att polisen skall spränga det hela i luften. Ingen af hyresgästerna har kommit hem ännu, och jag hade ingen ro, fast de tbor några armenier inne på gården, idel fattigt folk, som tjänat familjen Lalaiants i många år. Förmodligen stannar jag inte länge. Jag har inte något hushåll — det vill säga jag är alldeles ensam med min lilla finska jungfru, och det kan gå hela dagar utan att jag talar med en människa. Bor du ännu kvar på Hôtel d'Europe?"

"Ja," sade han enstafvigt med blicken ut framför sig. "Jag har nog tänkt på att fara härifrån," kom det efter ett ögonblick, "men jag är inte som du, jag gör inte hvad jag vill. Kunde jag slå mig ned hvar som hälst, stannade jag inte här, det är inte lockande."

"Lockande... Ack, min Gud... Säg, Bengt — du som känner mig och mina förhållanden, hvart tycker du väl jag skulle resa?"

"Hem," föreslog han osäkert med ett sväfvande leende.

"Där känner jag ju nästan ingen numera — jag menar ingen, som bryr sig det ringaste om mig, och sådant är allra bittrast i ens eget land. Här stå åtminstone möblerna och vänta på mig. Jag kan vara så barnslig, vet du, att jag tycker det är som ett slags välkomsthälsning. Alla ha de sin historia, som ju också är min."

De hade följt folkmassan och hunnit till guvernörsträdgårdens höga grindar, och han såg henne vända bort hufvudet. Ett litet stycke därifrån hade hennes man blifvit mördad en morgon kort efter februariblodbadet, och det enda märkliga i historien var att polisen påstods ha sökt taga fast mördaren. Att den lofvärda afsikten icke krönts med framgång, var ju en så godt som själffallen sak.

Med ögon, som smalnat och mörknat och fått något hårdt i blicken, stirrade han ut i den höstkalla skymningen. "Ja," sade han, "det där uttrycket 'döda ting', det är väl närmast ett talesätt. Rum, där man varit lycklig, ha väl alltid det särskilda med sig att man varit lycklig där."

Den unga kvinnan hade stigit in i den så kallade trädgården och vandrade tankfullt framåt de asfaltstäckta gångarna. Långt innan hon ännu brutit sin tystnad, visste han att hon hade någonting att säga honom, och när de kommo förbi de tynande planteringarna framför det lilla växthuset, lyfte hon upp hufvudet och såg på honom: "Hvad det är länge sedan vi två gingo så här och språkade — det vill säga språkat, det ha vi ju knappt gjort än. Tror du verkligen att det randats en ny dag för Ryssland nu?"

Det var icke detta de skulle tala om, och han höjde litet på ögonbrynen: "Det är möjligt, men så länge järnvägarna strejka, vet man ju i själfva verket rakt ingenting. Har tsaren tagit tjuren vid hornen och satt sig i spetsen för den revolutionära rörelsen, kan man ju hoppas en hel del, annars är reaktionen väl närmare än man inbillar sig."

"Det är också min tanke," återtog hon sakta. "När man sett hvad jag sett, förstår man att det finns folk, som aldrig borde glädjas. Deras förtröstan skär mig i hjärtat."

"Det är österlänningar," upprepade han på nytt med samma skärpa i sin blick. "Bara han själf sluppit helskinnad undan, tänker österlänningen sällan på dem, som haft mindre tur än han."

Hon betraktade honom ett par sekunder: "Österlänningar — det säger du, som om du talade om människor från en annan planet. Jag vet bara, att de varit gränslöst olyckliga och att lidandet närmar människa till människa som ingenting annat på jorden. Man beskyller dem för att vara ockrare, men — som jag sagt — de få själfva betala intill yttersta skärfven. Jag talar inte om judarne, jag känner dem mindre, jag talar om ett folk, som är kristet som vi, arier som vi. Du har aldrig studerat den armeniske bonden, folkets innersta kärna, det har jag. Jag var i Schuscha nu i höst och såg dem på nära håll, de små och ringa. Jag lärde mig hålla innerligt af dem, mest därför kanske att olyckan aldrig var långt borta. Kanhända — kanhända — att det kommit en ljusare gryning, jag vågar inte hoppas. Jag har gjort bekantskap med alltför brådstörtade och djupa skuggor i mitt eget lif."

(Forts.)

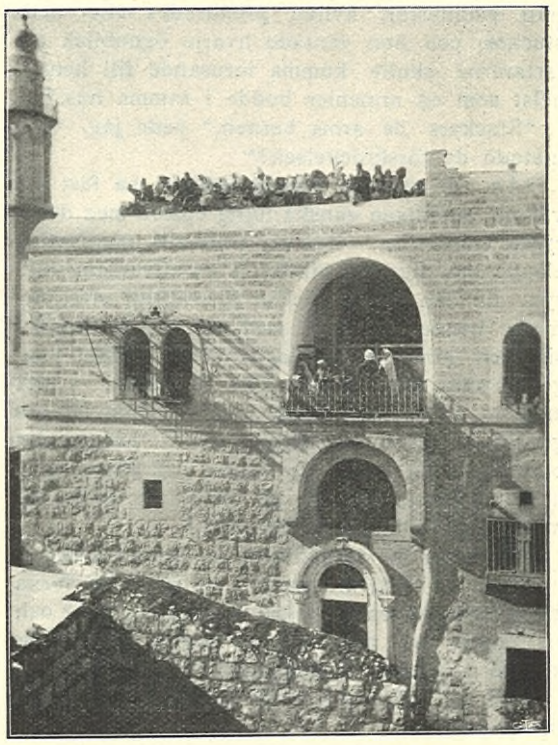

JUL I BETLEHEM. FÖR IDUN AF ELSA RIBBING.

Betlehem i januari 1906.

I.

DET ÄR nu redan ganska länge sedan du firade jul där hemma i det kära Sverge. Dina julkänslor ha redan länge varit drifna på flykten af de följande dagarnes skiftande mångahanda. Du har nu kanske intet annat kvar från din högtid än några allaredan utlästa böcker eller andra mer eller mindre uppgiftslösa presenter.

Eller din behållning från i julas är kanske outsägligt stor! Då människorna rundt omkring dig upphörde att fira hälg, då hade för dig börjat den fest, som aldrig tar slut. Jesusbarnet hade födts på nytt i ditt hjärta, och nu känner du, hur han, för hvarje dag som kommer, växer sig allt större!

Nu kommer jag och frågar, om du har lust att fira jul en gång till så här inpå nya året — jul i Betlehem!

Det har du kanske många gånger längtat efter. Du har drömt dig, att då skulle du som aldrig annars tillbedjande lefva om på nytt den stora händelsen.

Det är nu inte fråga om julfirandet i den stilla familjekretsen. Det är ungefär lika mycket — eller lika litet — hvarhelst vi än äro.

Nej, med den "stora menigheten" vilja vi förena oss — i Betlehems födelsekyrka, på den plats, där man tror, att Maria för första gången i ljuf modersglädje lade gudabarnet till sitt bröst. *Där* firas väl jul i ett rätt sinne, *där* genljuder väl Jesusnamnet i hvarje vinkel och vrå af den mångdelade kyrkan!

"Den stora menigheten", sade jag. Jag borde hellre ha sagt: den största menigheten. Vi protestanter, som här äro som en droppe i hafvet — och dock *borde* denna "droppe" kunna återspegla mer af himlens härlighet än katolicismens hela stora grumliga vatten — *vi* ha ej rättighet att fira jul i Födelsekyrkan. De romersk-katolske, latinarne kallade, äro här också i minoritet, om än betydligt större än vår. De firade sin fest samtidigt med oss, en fest af idel, yttre, barnsliga ceremonier.

Den största menigheten utgöres här af de grekisktortodoxa, grekerne kallade, och det är deras julhögtid, vi nu skola öfvervara.

Vår trettondag är deras julafton.

De äro jublande glada denna gång, ty de ha fått vackert väder till sin fest. Och detta är en stor gåfva den här årstiden, då det strida vinterregnet så ofta af stormen piskas ned öfver Betlehems nejder och på några ögonblick obarmhärtigt tränger igenom den tjockaste beklädnad

Också äro mer eller mindre högtidsklädda, högljudt samspråkande skaror i rörelse från tidigt på morgonen. Inemot klockan 11 förmiddagen förtätas de allt mera på stadens stora torg, som åt sydost begränsas af Födelsekyrkans gråa, oregelbundna stenmassor.

Min man är upptagen af sjukarbete och jag af barnkammarbestyr ända in i sista ögonblicket. När vi därför hinna fram till torget, är klockan redan ett stycke öfver 11, tiden för den grekiske patriarkens från Jerusalem ankomst.

Men vi behöfva ej vara oroliga. Här i landet är man ej så nogräknad med tiden, så vida det ej gäller att vänta några minuter på "doktorn". Sin patriark väntar man gladeligen på några timmar, om så behöfs,

A.-B. Stockholms Köpmannabank, Arsenalsgatan 3 B. | *Depositionsränta* 4 1/2 %. | Ränta utbetalas halfårsvis och kan, om deponenten så önskar, utan bevis ets företeende, insättas å räkning i banken eller remitteras i postremissvexel.

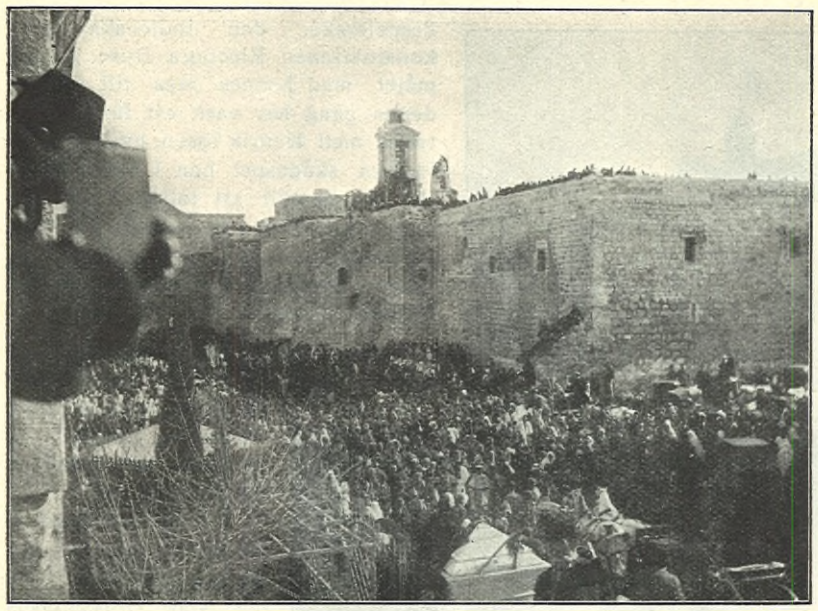

JUL I BETLEHEM. PROCESSIONEN FRAMFÖR FÖDELSEKYRKAN.

isynnerhet då man, som i dag får bada sina af vinterkölden stelnade lemmar i strålande solsken!

Hvar skola vi nu få någon god plats? Nere på själfva torget ser man ju ej mer än sina närmsta grannar — så vida man ej lyckliggjorts med min mans längd — och vi äro ju komna att observera och beskrifva allt.

Här i landet skaffar man sig dock lätt "vida vyer". Man stiger endast upp på sitt eget eller sin nästas tak, och "hela världen" breder sig ut för ens blickar.

Vid torgets ena långsida ligger Seraljen, där den turkiske muhdiren (en af stadens förnämsta styresmän) har sina ämbetsrum, och där den lilla turkiska garnisonen — vi få ej glömma, att vi här äro i turkarnes händer — är förlagd. Dess krön tycks ej ha varit så tillgängligt för allmänheten som de andra redan öfverfyllda taken. Vi begära och få tillåtelse att stiga upp och ha nu en förträfflig utsikt.

Öfver det annars så nakna torget bredes i dag en svällande, brokig matta. Bethlehemskvinnornas hvita hufvuddukar, männens högröda fezer och beduinernas brokiga turbaner bilda det ständigt skiftande mönstret, hvarpå de ryska pilgrimernas smutsgråa mössor och hucklen och de få europeiska svarta hufvudbonaderna te sig som större eller mindre fläckar.

Ibland remnar dock den brokiga väfven. Folket viker smidigt undan för en framrusande vagn — ju latare herrarne äro, dess mera måste deras tjänare, de arma djuren, skynda sig — eller en rad kameler, som lika oberörda af vimlet omkring dem, som om de tågade genom Saharas öken, högtidligt skrida sin väg fram till den plats, där de skola böja knä och aflämna sina bördor.

Låt dig dock ej bedraga af deras skenbara, likgiltiga lugn och var dem ej för närgången, då de hvila. Annars kan det gå dig likt den unge araben, som här om dagen kom till min man med ena handen nästan alldeles afsliten. Eller — ännu värre — du kan, liksom muhammedanen för en tid sedan, med ditt hufvud få plikta för din oförsiktighet att komma deras kraftiga, skarpa tandgarnityr för nära.

Liksom alla helgdagar härstädes, så är också denna dag framför andra torg- och uppköpsdag. De som äga bodar invid torget, ha för tillfället flyttat ut på detsamma för att vara riktigt i vägen. Tillsammans med andra "ståndspersoner" bilda de nu med sina på långa träbord utlagda varor kantbården af den brokiga mattan.

Om du är alltför kräsmagad att våga dig på deras af bröd mjöl, socker och sesamfikon hopknådade karamelldegar, kan du köpa dig ett par näfvar — pappersstrutar är här en nästan okänd lyx — apnötter eller, ännu bättre, en kokosnöt för fyra aschara (omkr. 16 öre).

Är du medlem af djurskyddsföreningen, frestas du kanske att köpa upp en mängd höns. Ej för att du, såsom munkarne, tycker, att en läckert stekt höna är en mycket lämplig öfvergång från fastetidens köttfria matordning till kommande dagars så mycket starkare diet. Utan ditt ömmande hjärta längtar att befria dem — d. v. s. hönsen — ur det grymma läge, hvari de redan kanske timtal befunnit sig, hårdt hopbundna i knippen vid de ofta såriga benen och med de arma hönshjärnorna oafbrutet dinglande mot marken. — —

Vi stirra ej endast ned mot marken. Alltemellanåt glida våra blickar öfver de egendomliga takgesimser, hvarmed de annars så enformigt konstlösa Betlehemshusen rundt omkring torget i dag pryda sig. De låga stenmurarne, som kanta hvarje tak, täckas af täta människokransar, lika brokigt färgrika som de guirlander, vi vira om våra midsommarstänger.

Här och hvar utvisar ett uppspändt parasoll, att några européer — eller amerikanare — hittat vägen hit och nu besitta nog självförnekelse att för sin del försöka solens ljufva, värmande strålar.

När vi tröttnat på denna tafla, gå vi då och då tvärs öfver vårt tak och se ut öfver den ensliga bergöken, som åt detta håll tränger sig ända in på staden. Som så många gånger förr, uppstiger ur mitt hjärta ett tyst tack för att vi, från vårt lilla hem, ej dagligen och stundligen behöfva ha denna visserligen storslagna, men outsägligt ödsliga bild för ögonen, och jag lofvar mig själf att, så länge som möjligt, "hålla mig på min kant", där grågröna olivskogar och här och hvar strödda människoboningar — dessa må nu likna ruiner så mycket som hälst — ge tillvaron lif och färg.

För en läkare — isynnerhet en kirurgiskt anlagd sådan — är det ett stort behag att träffa på patienter, på hvilka väl hopläkta ärr här och där ge vittnesbörd om hans lyckade konstflit. Jag antager, att han i stegrad måtto känner den tillfredsställelse, vi mödrar erfara, då vi på våra barnungars nyss bart utskjutande armbågar och knän se våra väl applicerade stoppar eller lappar. Denna njutning kommer under vår väntans timme min man rikligen till del. Ej mindre än fem "klienter" ha hittat vägen upp på vårt tak, och komma nu vänligt leende fram och „tacka för sist".

Men jag bad dig ju att fira jul med oss. Och så ha vi ännu ej börjat. Men det är patriarkens fel — ej mitt! —.

Allt mera tydliga tecken på hans snara ankomst börja dock nu att visa sig. En trupp turkiska soldater (katolikerna och grekerna ge vid sina högtider stora pengar till den turkiska regeringen för att bekomma denna skyddsvakt) tåga ut ur seraljen, bilda kedja och tränga ihop folkmassorna, så att en fri gång bildas på torgets midt. Retirera araberna ej nog fort, eller råkar någon stackare att i förbifarten göra en liten sväng ut på den fria platsen, träffas han genast utan föregående varning af ett piskslag. Han tycks dock ta saken helt godmodigt.

På torgets midt utlägges en stråmatta, och därofvanpå en yllematta. Allt flere förebud — i vagn — komma från Jerusalem. De grekiska prästernas antal blir allt större. Jag tar tillfället i akt och söker att vänja mig vid deras egendomliga dräkter, men förgäfves! De höga svarta skorstenshattarne på deras hufvuden stå i ständig disharmoni till deras långa fruntimmershår, som — ibland hopsnodt i en knut, ibland utslaget eller omviradt med ett band — i sin tur föga stämmer öfverens med de svartskäggiga ansiktena. Deras manliga, klumpiga rörelser passa illa ihop med de långa, svarta fruntimmerskjolarne. Och hela detta mellanting af man och kvinna harmonierar så föga med vårt prästideal, att vi ständigt fortfara att förvåna oss öfver den smak, som skapat denna dräkt.

Nu börjar Betlehemskyrkans klocka att tona, hastig och skrällande som en stormklocka. En skara ryttare från Jerusalem spränger in i folkmassan, hvars vågor gå alltmera oroligt och brusande. Präster och korgossar komma ut från Födelsekyrkan, bärande dräkter, hvilkas smak drunknade i grannlåt, och hållande kors, banér och emblemer af alla möjliga slag, hvilkas sinnebildliga betydelse knappast någon af åskådarne vare sig kan eller försöker att tyda.

Nu kommer patriarkens vagn. Hans tjänare, prästerna, sträcka honom hjälpsamma händer, lyfta honom ut ur vagnen, taga af honom ytterkläderna, hålla upp hans långa, dyrbara släp, och snart står han i all sin glans på den brokiga mattan. Från den omgifvande hopen, från hvarje fönster, hvarje husutsprång, hvarje tak mötas allas blickar uppå honom som i en enda, stor brännpunkt.

Så föga som möjligt för han dock i all sin präliga ståt åskådarnes tankar till den, hvars födelsefest han är kommen att fira. De flesta betrakta honom väl såsom barnet ser på den granna leksaken eller såsom den unga flickan med ögonen slukar de i bodfönstren exponerade prydnadsartiklarne.

Och mer kanske de "uppträdande" själfva ej begära. Det tal, en präst läser upp för honom, är tydligen ej ämnadt att uppfattas af mer än dem två. Den rökelse, som af två andra präster kastas ut inför hans fötter, kan Herren i höjden ej gärna upptaga som en offergärd åt sig. Därtill följer röken — liksom en gång vid Kains offer — alltför tätt efter marken och sveper alltför nära om *patriarkens* fötter!

Hela det lysande följet sätter sig nu i rörelse emot Födelsekyrkan. under det de båda prästerna med rökelsekaren gång efter annan vända sig och strö ut sina håfvor öfver de stenar, patriarkens fötter i nästa ögonblick skola beträda.

Vi ha sett oss öfvermätta på grannlåten, de gå alldeles för sakta för att vi skola orka att med blickarne följa dem ända tills de, en efter annan, försvinna genom kyrkans låga dörröppning. Med en känsla af tomhet vända vi dem ryggen, gå ned för trappan och hem till oss. — — —

Var detta allt, frågar du bestört?

Nej, detta var endast inledningen. Då kvällen kommer, skola vi, om du har lust, följas åt ännu en gång dit bort. Vi skola då ej stanna utanför, utan inne i själfva kyrkaa öfvervara nattens gudstjänst.

(Slut i nästa n:r).

KRISTINEHAMNS PRAKTISKA SKOLA.

I DESSA DAGAR har det stora läroverk, som sedan årtionden gjort sig kändt och välkändt under ofvanstående namn, invigt sin moderna, vackert belägna och synnerligen praktiskt inredda nybyggnad vid Jakobsberg invid Kristinehamn.

REKTOR C. PEHRSON.

Aldrig trodde väl grundaren af denna Sveriges numera största läroanstalt i sin bransch, framlidne lifförsäkringsdirektören P. Joh. Bäckman, då han den 14 november 1878 startade skolan, att af det lilla senapskornet en gång skulle blifva ett så stort träd.

Anspråkslöst började skolan med en förhyrd lokal om två rum. Elevantalet var elfva och lärarne två.

Bäckman var en initiativets man och mäktig stora idéer, men hans skola var något så nytt, någonting som förr ej hade varit till synes och därför, naturligtvis, möttes också hans arbete i förstone af misstro och motstånd. Men B. var en man som ej släppte taget: ju större motstånd, dess större vardt hans energi och så småningom bröt han sig igenom, och då han 1889 öfverlämnade sin skola till hr Johannes A. Nyvall, numera bosatt i Amerika, hade skolan bevistats af 1,942 elever och till följe häraf hade man sett sig nödsakad att förhyra ännu större lokaler.

Lagermans flytande putspomada BON AMI.

Men först i och med den dag, som nuvarande ägaren och innehafvaren af skolan, rektor Carl Pehrson, fick styret i sina händer, kan man säga att det blef riktig fart på skolan. Elevantalet växte år för år, och ehuru skolan disponerade eget hus vid Fabriksgatan, blef "stugan för trång". Det blef nödvåndigt att se sig om efter större lokal. Och den har man nu fått.

Besökaren, som för första gången passerar den till Jakobsberg ledande ståtliga björkallén, frapperas af det nyuppförda huset, som med sin barockstil erinrar om en gammal tysk riddarborg. Husets tre våningar inrymma en väldig hörsal, hvilken under arbetsveckorna får tjänstgöra äfven som bokhållerisal, ett s. k. varumuseum för handelsskolans elever, lokaler för landtbruksskola, laboratorium, juridiskt seminarium, väfsal, expeditionsrum, rektorns ämbetsrum, matsalar, kök m. m.

Af ofvanstående framgår, att Kristinehamns praktiska skola är ett synnerligen mågsidigt läroverk. Den vill genom sina många fackskolor erbjuda ynglingarne tillfälle att på möjligast korta tid inhämta kunskaper i de ämnen, som bäst kunna utveckla deras naurliga begåfning och mest vara dem till nytta i det praktiska lifvet.

Utom de fackskolor, som äro gemensamma för manliga och kvinnliga elever, finnas två uteslutande för kvinnor. Den ena, hushållsskolan, med sin tydliga uppgift, och den andra, slöjdskolan, med uppgift att icke allenast för det privata lifvet bibringa skicklighet att vända sina händer till det nyttigt är, utan också att utbilda dem, som därtill hafva anlag, till dugliga slöjdlärarinnor, för hvilka vår tid synes få allt större användning.

Ritningarne till den nya skolbyggnaden äro utförda af arkitekterna V. Bodin och B. Almqvist i Stockholm och byggmästare har varit J. A. Johansson i Kristinehamn.

Kostnaden för det hela belöper sig till cirka 140,000 kronor.

Elevantalet under 1905 års läsår utgjorde 274, däraf 195 manlige och 79 kvinnliga, ett ovanligt stort antal, representerande olika län inom landet.

Vid skolans 25-åriga tillvaro — 1903 — hade 4,509 elever från Sveriges alla län åtnjutit undervisning här.

Med anledning af invigningen meddela vi ett par bilder från skolan samt porträtt af dess rektor, hr Carl Pehrson, hvars oförtrutna nit och lefvande intresse förskaffat läroverket den höga rangställning det f. n. åtnjuter i vårt land.

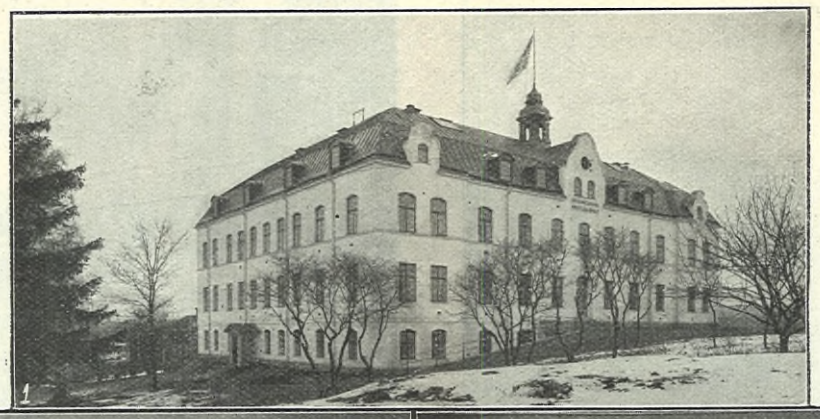

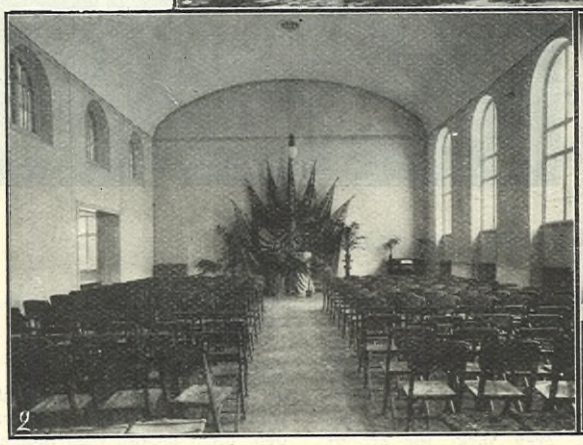

KRISTINEHAMNS PRAKTISKA SKOLAS NYINVIGDA HEM. 1. SKOLANS YTTRE. 2. SAMLINGSSALEN. 3. MATSALARNE. RÅDBERG FOTO.

ELEONORA DUSE.

EFTER ÅTSKILLIGA års paus skall Stockholm ånyo inom kort gästas af samtidens främsta skådespelerska, den italienska scenkonstnärinnan Eleonora Duse. Ändamålet med hennes resa till norden denna gång har varit att få sammanträffa med Henrik Ibsen, hvars psykologiska skådespel hon i åratal gjort till sin uppgift att tolka, främst för sina landsmän och sedan för den världspublik, inför hvilken hon på långa uppslitande turnéer ger sin själfulla konst.

Som bekant är emellertid den norske skalden sedan länge tillbaka illa sjuk, hvadan divan ej kunnat få realisera sin plan att besöka honom.

Den porträttbild af Eleonora Duse vi här återge framställer henne själf tillsammans med den nu aflidne målaren Franz von Lenbachs dotter Marion. Originalbilden är en subtilt målad pastell af Lenbach och ger bättre än hvarje lefnadsskildring nyckeln till Duses personlighet. Det vulkaniskt eldfulla i hennes temperament, hennes af djup själssmärta nästan transparanta ansikte har här fått den mest verkningsfulla relief därigenom att Lenbach som motsats framställt sin guldlockiga lilla dotter, hvars solljusa blick strålar af omedveten barnalycka.

Vår publik är att gratulera till den kontakt med stor och djup scenkonst, som Duses spel helt visst kommer att meddela, om man ens kan tala om spel, då det gäller en människa så genomträngd af skapandets jubel och smärta som Duse.

För henne har scenen hvarken ramp eller kulisser; hon är den af diktaren frambesvurna människan, snille af hans snille, själ af hans själ, då hon står inför publiken och med visionär styrka ger hans skapelse kött och blod. Hon afspeglar lifvet själft, därför att hennes själ rymmer allt hvad lifvet äger af känslor och toner.

Till ett mera ingående omnämnande af hennes uppträdande här som äger rum den 12, 13, 15 och 16 februari å kungl. teatern torde vi återkomma i nästa n:r.

ELEONORA DUSE. EFTER ETT PORTRÄTT AF F. VON LENBACH.

FRÅN GÖTEBORGS MUSEUM.

GÖTEBORGS MUSEUM är i dagsnumret föremål för en serie intressanta bilder från den i dessa dagar för allmänheten öppnade nyordnade kulturhistoriska afdelningen. Med införlifvande af de s. k. Nilssonska samlingarna kommo nämligen museets kulturhistoriska samlingar i det läge, att de måste ordnas som särskild afdelning, och deras karaktär af att på samma gång vara konsthistoriska kunde upphöra, då genom den Röhsska donationen föremålen af rent konsthistorisk art borde införlifvas med det blifvande konstslöjdmuseets samlingar, och man måste anse som särskildt förmånligt, att dessa båda händelser inträffade ungefär samtidigt.

Vid ordnandet af den särskilda kulturhistoriska afdelningen i Göteborgs museeum har man nu låtit sig angeläget vara att ernå en kronologisk bild af förhållandena i vårt land från 1500-talet upp till 1820-talet.

De i sex salar uppställda föremålen bilda sålunda en fortlöpande kedja, som meddelar åskådaren en fläkt af det allmänna lifvet under skilda tidsåldrar.

Där återfinnas nu rum i full stil med såväl 1500-talets som 1700-talets smak. Ett af dessa innesluter en af museets största skatter: ett sängdraperi af blått siden med knypplade mellanspetsar, hvaruti anges som ägare medlemmar af ätterna Bild och Podebusk, med årtal inom 15:de seklet.

Rococon är talrikt representerad icke minst i en särdeles omfångsrik stolsamling, i hvilken föremålen behöft underkastas blott ringa renovering.

Ett rum i 1700-talets interiör, utfördt efter ett rum på egendomen Clareholm på Hisingen, innehåller bland annat möbler i den specifikt svenska stil, som då gjorde sig gällande.

Empiresalen är klädd med en tapet föreställande kärlekssagan "Amor och Psyke". Tapeten är utförd i Paris 1814 och har förut suttit i ett rum i huset nr 2 vid Östra Hamngatan.

Ett rum i gustaviansk stil har utstyrts i likhet med ett furstligt gästrum i Gripsholms slott. Genast vid beträdandet af detta rums tröskel erfar man en fläkt af den gustavianska tidens lätta, ljusa syn på tingen. Möblerna, rumsprydnaderna liksom bära spår af den efemära glans, som utmärkte "tjusarkonungens" dagar.

Så ha vi ett rum, innehållande en rikhaltig instrumentsamling, serviser af porcelain och majolika, lergods och krukmakaregods samt arbeten af zink, koppar och metall, som i rik mån användts till framställande af det dagliga lifvets husgeråd. En annan sal innehåller klädebonader från 1700-talet samt en del andra husgerådsartiklar, och slutligen ha vi en sal med åtskilliga större och gröfre föremål såsom seldon, slädar, betsman, vågar o. d.

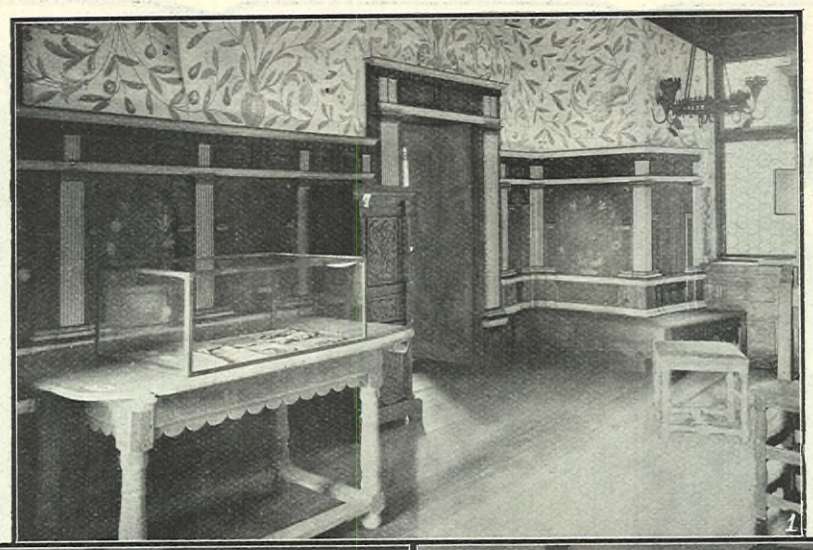

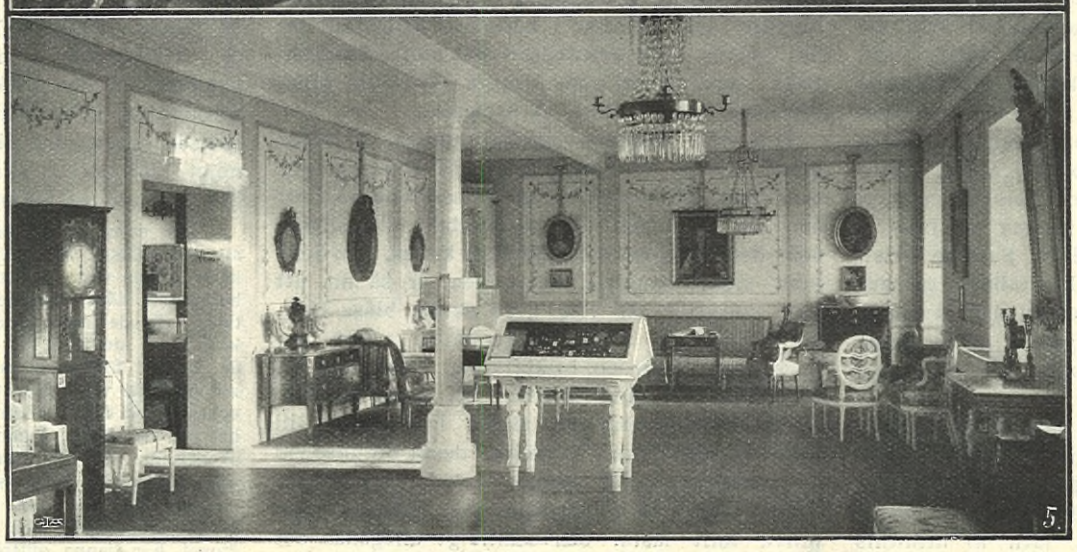

FRÅN DEN I DAGARNE ÖPPNADE KULTURHISTORISKA AFDELNINGEN Å GÖTEBORGS MUSEUM. 1. HERTIG CARLS KAMMARE Å GRIPSHOLM (SLUTET AF 1500-TALET). 2 OCH 3. BAROCKRUMMET (1600- OCH BÖRJAN AF 1700-TALET). 4. ROCOCORUMMET. 5. GUSTAVIANSKA RUMMET. FOTO FÖR IDUN AF HOFFOTOGRAF A. JONASON.

VÅRT SVENSKA JÄRN.

VÅRT BERÖMDA svenska järn synes komma att få än högre anseende om sig på världsmarknaden, sedan man genom upptäckten af nya metoder lyckats framställa förstklassigt järn af relativt fattiga, men starkt fosforhaltiga malmer.

Uppfinnaren af dessa epokgörande metoder är ingeniören G. Gröndal, och den malm, som för detta ändamål brytes, kommer ur Herrängs grufvor, belägna i Roslagen, ej långt från Grisslehamn.

Vi tro därför det vara af intresse för vår publik att i ord och bild erhålla några uppgifter om dessa grufvor och om den af svensk ingeniörsintelligens uppfunna metod, som är på väg att skapa en stor metallurgisk industrihärd i Stockholms skärgård.

Den store fältherren Lennart Torstenson var den förste, som började bearbeta järnmalmförekomsterna vid Herräng; som herre till Ortala blef han ägare af denna trakt, och många af de nu till flere hundratal uppgående grufhålen, som här finnas, härstamma nog från hans tid. Huruvida den masugn, som varit uppförd vid den s. k. Masugnssjön i Herrängs omedelbara

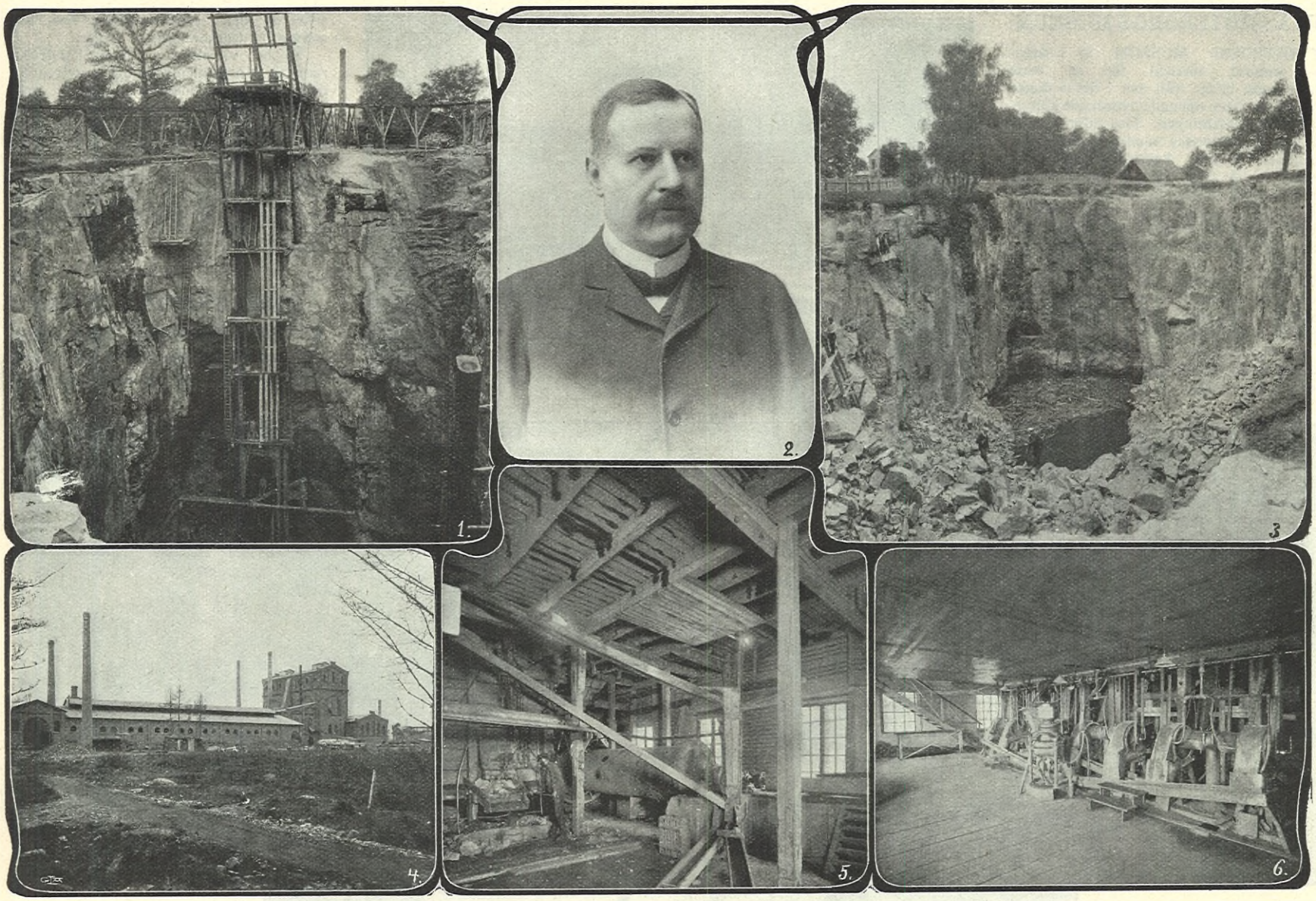

VÅRT SVENSKA JÄRN. BILDER FRÅN HERRÄNGS GRUFVOR OCH DEN DÄR PRAKTISERADE GRÖNDALSKA BRIKETTERINGSMETODEN. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG. 1. EN AF GRUFÖPPNINGARNA VID HERRÄNG. 2. INGENIÖR GUSTAF GRÖNDAL. 3. GAMMAL GRUFVA VID HERRÄNG. 4. BRIKETTFABRIKEN O. MASUGNARNE. 5. MALMKROSSEN. 6. GRÖNDALSKA KULKVARNARNA.

närhet, haft honom att tacka för sin tillkomst, är icke fullt konstateradt; att han emellertid med kraft och energi vinnlagt sig om traktens utveckling, därom finnas mångfaldiga vittnesbörd. Stora kvantiteter Herrängsmalm skeppades bland annat till Finland, till dess grufvorna under den stora ofreden råkade i lägervall. Ryska härjare landstego äfven vid Herräng och gjorde så mycket ohägn de kunde, dock ledo en del af dem sitt välförtjänta straff, i det att de af traktens befolkning tillfångatogos oeh fingo godtgöra hvad de förstört. En lång kanal sprängd i berget, den s. k. Ryssgrafven, bär ännu vittne om detta.

Under därpå följande tider bearbetades grufvorna ganska flitigt, men malmen var svår att afsätta tillföljd af låg järnhalt och svåra oarter.

För cirka 10 år sedan inköptes grufvorna af ett bolag, som hoppades, att medels en från Amerika inköpt malmsepareringsapparat kunna afskilja malmen från det ofyndiga och samtidigt aflägsna oarterna, men trots ett mycket energiskt arbete gick detta företag om intet.

Så stod saken, då konsul N. Persson i Helsingborg och några andra kapitalister gjordes uppmärksamma på möjligheten att här få i gång en lönande järnhandtering genom att begagna ingeniör G. Gröndals metoder för anrikning och brikettering.

Saken avancerade relativt snabbt, så att efter det grufvorna inköpts järntillverkningen redan $1^1/_2$ år därefter var i full gång och dess bättre med ett resultat, som öfverträffade de flestas förväntningar, i det att ett järn af hitintills ouppnådd renhet för mycket måttligt pris kunde tillverkas.

Den omedelbara följden häraf var, att dessa metoder, som kunna tillämpas litet hvarstädes i vårt land, kommit till jämförelsevis vidsträckt användning.

Ett verk, som helt och hållet har dessa metoder att tacka för sin tillkomst, är den nu under uppförande storartade anläggningen vid Luleå, som kommer att använda den fosforhaltiga Gellivaremalmen för framställning af ett fosforrent järn.

Och nu några ord om själfva metoden, sådan den tillämpas vid Herräng.

Den från grufvorna brutna råmalmen transporteras medels linbanor till anrikningsverket, där den först grofkrossas i en kraftig malmtuggare och därefter i kulkvarn males till ett fint pulver, som omedelbart behandlas i magnetiska separatorer, som afskilja såväl det ofyndiga som större delen af oarterna.

Den råa malmens järnhalt uppgår vanligen blott till c:a 35 proc., hvaremot den produkt, som erhålles från separatorerna, innehåller så godt som ren järnmalm. Denna produkt eller sligen, som den på bergsmannaspråket kallas, kan icke utan vidare smältas, enär den är så fin, att den dels till en viss grad skulle blåsa bort, dels föranleda andra olägenheter. Den underkastas därför en brikettering i ändamål att förvandla det fina pulvret till fasta stycken. Detta sker genom att sligen hopstampas till form af tegelstenar, hvarefter dessa brännas vid en temperatur af inemot 1,450 gr.; härvid bakas sligen så tillsammans, att malmstyckena blifva fullt fasta, och samtidigt aflägsnas det svafvel, som ej vid anrikningen blifvit afskildt.

Dessa malmtegel eller briketter kunna behandlas på samma sätt som vanlig styckemalm, men hafva framför dessa det stora företrädet, att de icke behöfva på långt när så mycket kol för sin nedsmältning.

Det vid Herräng tillverkade järnet har fått en vidsträckt användning i England för framställning af pansarplåt, och att man äfven i Japan har fått ögonen öppna för dess utmärkta egenskaper, därom vittna de besök, som af åtskilliga japaner gjorts vid Herräng och de beställningar, som häraf blifvit en följd.

KRITIKEN OM »DEN STORA VREDEN».

FRÅN FÖRFATTAREN herr *Gustaf af Geijerstam*, som bland andra mottagit ett exemplar af den i förra numret omtalade "presentupplagan" af Olof Högbergs i Idun nu pågående arbete, ha vi med anledning däraf haft nöjet mottaga en skrifvelse, ur hvilken vi tillåta oss anföra följande:

"Den stora vreden har i sanning varit mig en fröjd att genomläsa. Efter tio sidor förstod jag ögonblickligen stilens värde. Det är något af den äkta krönikeberättaren däri, och dess kantigheter äro mig sympatiska. Ty de passa till ämnet och förhöja dess gripande kraft. Ja, detta är det oskapade Sveriges nord, detta är kaos i folkdjupet, ur hvilket framtiden ännu länge kommer att växa framåt. På ett sällsynt sätt har det också gripit mig. Människornas öden, naturens skönhet och hemskhet, sagans kamp med verkligheten, vidskepelsens mot kulturen, folkets mot öfversåtarne (ett ypperligt ord!). Som stora syner ur forntiden hägra bilderna för min syn, oförgätliga och inbrända djupt. Hvad andra anat och sökt i sina pejlanden af folkdjupet har denne outtröttlige diktens arbetare funnit i natur och gamla dokument, hvilkas samlade verkan är stor."

Ur en synnerligen utförlig anmälan af *Georg Nordensvan* i Dagens Nyheter tillåta vi oss vidare anföra följande sammanfattande slutord:

"Det är inte fråga om att det inte är ett mycket betydande arbete man fått en följd smakbitar af. Det nya med dessa skildringar, det som ger dem deras betydelse, det är att allt är konsekvent sedt ur bondesynpunkt. Tolstois ande sväfvar öfver berättelserna om det gamla samhället, som är stadt i upplösningstillstånd, och om de enkelt och naturenligt bildade bondesamhällena, där ödemark rödjes och bygd brytes och där man lifnär sig af jordens, vattnets och skogens gåfvor. Det som här skildras, det är hur ett folk vaknar till medvetande och själfkänsla. Det är en egenartad, naiv och uppriktig ton öfver folk- och kulturskildringarna och bakgrunden af landskapet med hafvet och fjällvidderna är målad i stora, stämningsfulla drag.

Stämning och färg äro lika äkta som hela uppränningen är, bygdehistorierna äro berättade i sin egen anda, författaren har aldrig behöft och aldrig tänkt på att gå utom det rika stoff han ägt och lägga något till, som ej fanns där, som ej hörde samman med den äkta sägenkretsen. Med stor energi har han hållit fast sin motivkrets och sitt framställningssätt — en ensam man, som känt sin styrka."

I Stockholmsbladet har märket Rm — hr *G. Renholm* — äfven redan ägnat arbetet ett högeligen sympatiskt omnämnande, hvari bland annat heter:

"Gärna må instämmas med Iduns uttalande, att "Den stora vreden" förvisso icke är ett alldagsverk. Det gäller då bara att veta, huruvida först och främst Iduns publik, som närmast blifver däraf delaktig, och sedan den litterära publiken i allmänhet är nog mångtalig och mogen för att uppskatta verket efter dess förtjänst.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Hvad som genast slår läsaren redan efter de första sidorna, det är originaliteten i stil och form; inom kort erkänner man också originaliteten i själfva innehållet. Häruti ligger en sällsynthetens förtjänst i och för sig beaktansvärd under en tid, då afbrotten i formens jämnstrukna fernissa eller släthyfling merendels skina af påtaglig affektation. Här åter är det tydligen just ur det inre, själfva ämnet, som dess uttryck, tonen, själfmant format sig.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Såsom en roman i vanlig mening är "Den stora vreden" ej att anse. Dess betydelse ligger i den, icke romantiserade, men till tradition öfvergångna skildringen af förhållandena i en bygd, hvars aflägsna belägenhet ställde den vida mera främmande för lag och sed i det öfriga Sverige än man skulle tänka sig för blott två hundra år sedan. Det kunde tilldraga sig saker där borta i skogarnes och markernas dystra ödslighet, om hvilka sena tiders barn ha svårt att göra sig en föreställning, men som här skildras med en rättfram och naiv trohjärtenhet, som verkar sannsaga. Hvad man minst kan värja sig emot att hålla för sannt, det är själfva det typiska för tids- och människolynnen, allra mest framträdande i vidskepelsen, naturens och folksinnets mystik.

Jag kan här icke närmare redogöra för innehållets brokiga väfnad; den låter icke resumera sig i några rader, och att därur utplocka en eller annan rubrik skulle ej gifva någon föreställning om det hela. Fängslande är "Den stora vreden" för läsare på en viss bildningsgrad och med utprägladt sinne för den melodi, som där spelas."

Ur en, när detta skrifves, ännu ej afslutad artikelserie af *Ludvig Nordström* i "Västernorrlands Allehanda", hvari "Den stora vreden" ingående skärskådas särskildt ur synpunkten af att vara ett "Norrlands epos", tillåta vi oss anföra följande:

"Märkvärdigt är det sätt, hvarpå händelser stöta samman. Under hela den långa tid, då eröfringslusten satt i folket (d. v. s. egentligen dess styresmän), gjordes föga att på olika sätt konsolidera det egna landet. Men allteftersom makten utåt aftog, vände sig krafterna inåt — och i den stund, då den sista frukten af eröfringens politik går bort, då inträffar en serie händelser, som synes berättiga till att sätta det nyss tilländalupna året som gränsen mellan det gamla Sverige med alla dess öden och det nya Sverige, lyst af stora förhoppningars och drömmars sken. En stor sådan händelse är det politiska genombrottet. Dess verkningar anas. En annan stor händelse, kanske den, hvars framtida betydelse ligger i klaraste perspektiv, är publicerandet af Olof Högbergs monumentala verk "Den stora vreden", utaf hvilket i dagarne en presentupplaga tillställts litteraturens och pressens män här i landet.

Detta verks ovanskliga, så länge Sverige står odödliga ära skall vara att ha skänkt landet norr om Dalälfven en historia, norrlänningarna deras anor, landets nutid en historisk fond; att det gjort norrlänningarna, låt mig säga genealogiskt jämnställda med sydsvenskarne. D. v. s. att ha skapat grunden till ett *helt* Sverige. "Nu äro vi en man".

UR DAGSKRÖNIKAN.

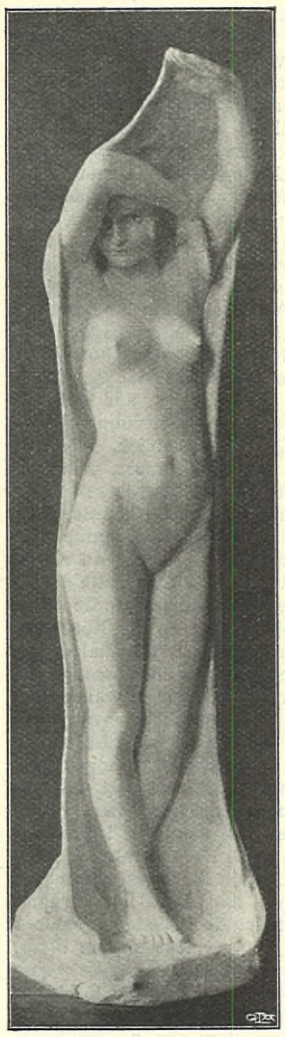

"NATTEN". STATY AF H. SÖRENSEN-RINGI.

EN KONSTUTSTÄLLNING har i dagarna öppnats i Konstföreningens lokal af skulptören *Harald Sörensen-Ringi* och en ung hittills okänd målare *Ragnar Salwén*. Sörensen-Ringi uppträder dels med sina från opponenternas utställning i somras bekanta och välyckade byster af konstnärerna Karl Nordström och R. Thegerström jämte en del andra kända ting. Af nyheter förekomma flere känsliga och vackra saker, bland hvilka statyn "Natten" med sin mjuka modellering och sin prägel af ro och allvar är ett synnerligen anslående konstverk. Det är i allmänhet mycken linjemjukhet i Sörensen-Ringis produktion, och hans alstring synes lyckligast, när motivets innehåll sammanfaller med det veka och innerliga i hans formgifning.

Den serie taflor hr Salwén utställer ha ännu ytterst litet med personlig och mogen konst att göra. Somliga dukar förete uppriktigt sagdt sådana brister i komposition och färg, att man blir en smula betänksam inför arten af den unge målarens talang. Ett par landskap äro ej oäfna och "Den gamla bergsmansgården", här afbildad, visar åtminstone en glimt af sträfvan mot personlig uppfattning.

Men totalintrycket blir i alla fall det, att konstnären hade gjort klokast i att växa och stadga sig ännu någon tid, innan han framträdt för offentligheten.

FRÅN IDUNS LÄSEKRETS.

DEN KVINNLIGA RÖSTRÄTTSFRÅGAN.

ATT IDUN i den kamp, som våra kvinnor nu så energiskt föra för sin politiska medborgarrätt, fullt och odeladt ställt sig på deras sida, trodde vi vara så uppenbart genom vår tidnings hela hållning och sträfvan likasom genom talrika direkta uttalanden i rösträttsfrågan, att vi ej behöfde riskera att missförstås, då vi i en not till Elsa Ahlströms artikel "Rättvisa" i n:r 2 för i år med anslutning till statsministerns bekanta uttalande instämde i den uppfattningen, att *politisk klokhet* för närvarande bjöde att icke genom ett *allt för* brådstörtadt tillvägagående riskera det så önskvärda slutliga resultatet. Det borde också vara klart, att en så ifrig rösträttsvän, som fil. kand. Elsa Ahlström genom flere tidigare artiklar i rösträttsfrågan i Idun styrkt sig vara, nu minst af allt åsyftade att motarbeta de kvinnliga intressena, utan att äfven hennes maning att "se tiden an" helt och hållet dikterats af opportunitetshänsyn. Det har emellertid visat sig, att den nämnda uppsatsen på en del håll gifvit anledning till missuppfattning och missmod och — ehuru Idun såväl i sin artikel om "Kvinnoriksdagen" (i n:r 3) som i uppsatsen "Selma Lagerlöf och den kvinnliga rösträttsrörelsen" (i n:r 4) ytterligare manifesterat sin obetingade anslutning till det kvinnliga rösträttskrafvet — ha vi därför icke velat förvägra plats åt nedanstående "genmäle" mot fröken Ahlströms inlägg:

ORATTVISA.'

I ETT AF IDUNS januarinummer för i år lästes en artikel, som af sin förf. benämnts med det vackra och lofvande ordet "Rättvisa", ehuru den med en ifver, som vore värd en bättre sak, bekämpar kvinnornas, till och med af regeringen teoretiskt godkända kraf på medansvarighet vid val af lagstiftare i det samhälle, hvari de som medborgarinnor utgöra halfparten.

Först tar insändarinnan regering och riksdag i försvar på ett sätt, som kunde komma modet hos dessa höga makter att falla inför hennes bifall. Sedan påstår hon, att samtliga oberoende och själfförsörjande, skattebetalande och socialt arbetande kvinnors rösträttskraf är "obefogadt", ja, "af ondo" inför torpares och statdrängars, som däremot är "en nationens lifssak". På dessa väljares "politiska mognad", som nu måste tillgodogöras för samhället, beror allas vår välfärd, och härefter kunna nationens representanter icke sitta lugna i riksdagen, utan att dessa hålla dem om ryggen. Insändarinnan tycks icke besinna, att arbetarne i vår tid ha en inkomst, som ställer dem öfver det fastställda 800-kronors-strecket, och att den *allmänna* rösträtten såsom "fråga" nu gäller dessa jordarbetare på landet, hvilkas mognad i samhälleligt vetande hon ställer öfver hela kvinnosläktets, om hvilket hon säger, att det skulle införa en mängd lättledda och obestämda element i väljarekåren. Det har dock gifvits gamla, erfarna politici, som yrkat på att medtaga kvinnornas röster som en garanti just emot det "obestämda", emedan de med rätta hos dem förutsätta en pålitlig håg för hemmets, det storas och det egna lilla hemmets bestånd. Naturligtvis vill ingen af oss under kampen för vår rättvisa sak förmena den ringaste dikesgräfvare hans plats vid valurnan, men vi inse ej, hvarför den siste mannen skall få gå fram före den första kvinnan.

Innan denna rätt och plikt får tillerkännas den mest om allmän välfärd målmedvetna kvinna, måste, så menar författarinnan, flickskolorna rundt om i landet på sina undervisningsprogram för de högsta klasserna gifva ämnet allmän samhällslära en väsentlig plats. För detta visserligen ej alldeles nya förslag måste man vara henne tacksam, ty det hylla vi alla, men i högsta grad tillfredsställande är det, att härigenom indirekt inhämta, hur väl beställdt det är med den manliga skolbildningen i alla landets vinklar och vrår, ur hvilka snart den väljarekår skall "tredubblas", som för framtiden skall utan vår förskyllan få makt öfver oss och våra barn.

Elsa Ahlström säger storsinnadt, att liberala män ej

DEN GAMLA BERGSMANSGÅRDEN. OLJEMÅLNING AF R. SALWÉN.

Köp Vänersborgs Balskor!

Bästa svenska fabrikat!

Lätta! Eleganta! Hållbara!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.
Tillverkas som specialitet efter Wienermetod af
Aktiebolaget
A. F. Carlssons Skofabrik,
Venersborg.
Försäljas i minut hos de flesta skohandlande i riket.

se i vår rösträttsrörelse "något vare sig löjligt eller opåkalladt". Vidare säger hon, att frågan ej kan vara nära sin lösning, så länge den lanceras endast af några få individer, medan majoriteten står oförstående och ointresserad af densamma. Hur långt och besvärligt hon haft vid utförandet af sin bevissamling, ser man däraf, att — af denna världen är den icke, ty mellan solens upp- och nedgång ges ej ett land, där reformerna "lanceras" af den okunniga massan. Tror någon att det är de rösträttslöse, som lancerat männens allmänna rösträttsfråga i 20 år?

Är det icke snarare tänkvärdt och aktningsbjudande, att på en så kort tid som ett par, tre år föreningar för kvinnornas rösträtt bildats i ett halft hundrade af Sveriges städer, sammanslutna genom en utmärkt organisation till ett landsförbund, och att talarinnor äfven ur arbetsklassen uppträda för vår gemensamma sak icke blott med varm öfvertygelse, utan med sitt sunda förstånds enkla logik, hvilket allt bevisar, att dessa tankar och principer haft sin reela tillvaro långt förr än de "lancerades" i form af en aktuel fråga — är det ej aktningsbjudande, fråga vi? Hvar finns den "allmänna samhällslära" eller lärarinna, som upplyser oss om, hur länge en reform bör hallas gående för att "med fog" kunna anses "färdig till lösning" och som ger oss ett giltigt skäl hvarför ej tvänne samhörande önskningsmål kunna af regering och riksdag under samma tidsperiod upptagas och afgöras? Insändarinnan anför som något absurdt, att en framstående talarinna i Folkets hus kunde vilja påstå, att ernådd rösträtt skulle hos kvinnorna framalstra politisk mogenhet, men säger själf strax därpå: "Visserligen är det sant, att ökade rättigheter — isynnerhet sådana rättigheter — bruka åtföljas af ökad ansvarskänsla" — sådant kalla vi *contradictio*. Förlåt, litet latin måste vi ha för att parera den "*corculus in demonstrando*", som förefinnes i artikeln! Vidare utmålas i Idunsartikeln det spöke, som våra antagonister vid möten användt såsom ett taktiskt medel att bortskrämma arbetarkvinnorna från rösträttsrörelsen. Men dessas sunda åskådningssätt har upplyst dem om, att detta, liksom andra spöken, är blott skimmer och sken, och de ha så kommit till insikt om, på hvilken sida deras naturliga bundsförvanter stå.

Det är som föreställde sig Elsa Ahlström, att samhället är en spetsig klippa i hafsbränningar, som icke lämnar plats för två, ty hon slutar sin art. så här: "Hvarför ej unna det *ärligt** uppnådda försprånget åt dem, som längre och intensivare (!) än vi sträfvat mot målet?" Henne föresväfvar synbarligen också en annan bild: Justitia med förbundna ögon hållande i den ena vågskålen hela det manliga släktet af Sveas barn och i den andra hela det kvinnliga, och då synes det henne klart, hvilken de är som flyger i vädret. Men sådan är icke afvägningen. Af Sveas söner är det å ena sidan blott de lägst aflönade, som i följd af sin arbetsart icke kunnat skaffa sig de nödiga insikterna i samhällsvärf, och å den andra alla svenska kvinnor — skulle då verkligen deras viktskål befinnas för lätt?!

Förf. af art. "Rättvisa" yttrar, efter att ha omnämnt regeringens enhälliga afslag på kvinnornas petition: "den nuvarande regeringen är ju vår första verkligt liberala". Skulle man inte kunna tro, att hon är en liten skälm? Men hon blinkar icke. Ännu en annan skälmaktighet äro vi henne tacksamma för, isynnerhet som den går ut öfver henne själf. Efter att ha påstått, att öfverklassen lämnar underklassen i dess oförstående, säger hon: "Fredrika-Bremerförbundet har visserligen i denna fråga förenat sig till gemensam aktion med arbetsklassens kvinnoorganisationer — med hvad resultat har jag mig ej bekant" — hör! Hvarför ej före insändandet taga reda på detta, äfvensom den kvinnliga rösträttsföreningens storartade verksamhet öfver hela Sverige?!

Mathilda Asp.

* Kursiveradt af undertecknad.

FABIAN WENDTS HUSTRU. BERÄTTELSE AF ELLEN KLEMAN.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

MAURITZ WENDT å sin sida älskade sin hustru lidelsefullt, men med sin starka viljekraft hade han kufvat och undertryckt hvarje utbrott just af sin känslas styrka för att icka skrämma henne, och hvad hon såg och lärde känna var en lugn och behärskad man. När hon i den ödesdigra stunden vaknade till medvetande och förståelse af sig själf, hade hon icke en aning om, hvad som föll till spillror och grusades i hans själ. Hennes stilla natur såg i en blixtsnabb sekund utan strid och bitterhet en lycka skymta förbi, som hon visste icke var för henne, stilla vände hon sig bort från den och stängde den ute från sig, med sinnet redan vändt till och fyldt af plikten mot make och barn. Hvad han hade att kämpa sig igenom, visste hon icke. I den ångestens stund, då han såg Cathrine lyfta sin blick mot Johan Abraham Giese med det uttryck, som han hungrat och törstat efter, kände han, att hon aldrig mera skulle blifva för honom som hans hustru. Hans starka och stolta natur hade burit den ensamhetskänsla, som vuxit inom honom, när han började förstå, huru föga han i själfva verket vunnit henne, men den stund, när han såg i hennes blick, som förorade sig i en annans, den känslans fullhet, som han aldrig kunnat väcka till lif, då kände han det, som om hon med ett kom långt, långt bort ifrån honom, som om han aldrig skulle nå henne mera. Han kunde icke göra sig en föreställning om, huru deras lif nu skulle gestalta sig, blott det visste han att från detta ögonblick var han ensam, så ensam, att det gjorde ondt.

Det var icke trötthet, som gjorde Robert Nordhammar så tyst. Han satt klarvaken och tog mål af sig själf, af den Robert Nordhammar, som för mera än ett år sedan lämnade Åsunda, och den, som nu vände hem igen. Han tyckte, att det fanns just icke mycket gemensamt kvar hos de båda, och det år, som hade gått, låg bakom honom som en mångdubbelt längre tidrymd. Det var icke det nya, han hade sett, icke de skiftande yttre bilderna, som dragit förbi hans ögon, icke den konstens skönhetsvärld, som han left sig in i och njutit af med hela sin själ. Det var intet af detta, som hade gjort honom främmande för hans gamla jag. Det var icke vissheten, som han hade fått därute i konstens förlofvade land, att det dock bodde inom honom en konstnärs själ, och det var icke sorgen öfver, att konsten var för honom det stängda paradiset, som skakat hans väsen i dess djupaste grund, ty den möjlighet, man aldrig byggt på, är lätt att mista. Hans starka, skolade vilja och hans klara syn på verklighetens bindande kraf gjorde, att han kastade alla fåfänga drömmar bakom sig som en obrukbar klädnad. Det var en annan strid, som han kämpat sig igenom därute i det främmande landet, som hade tagit djupare på själfva hans innersta väsen. Hvad den kostat honom, kände han klarare med hvart steg han kom närmare hemmet. Det var, som om den bränt bort hvarje känsla af lust och glädje inom honom, det var så underligt tomt och kallt. Och ändå hade han ju här det, som var honom kärast i lifvet: de gamla, farbror pastorn, Christine, framför allt Christine, Christine, för hvilken han nu skulle arbeta, som han hade att lefva för. Det var tanken på henne, som redan från början hade gjort det lätt för honom att böja sig under nödvändigheten af att välja ett arbete, som var så främmande för hela hans läggning, alla hans anlag. Nu — han bet tänderna hårdt tillsammans, var det för hennes skull han ämnade göra nästan det omöjliga.

På bjällrornas klingande i vägkröken svarade hundskall från gården. En lykta lyste till och försvann borta vid stallet. I den uppslagna förstudörren med ljusskenet bakom sig stod Christine med klappande hjärta och lyssnade, om bjällerklangen skulle förlora sig nedåt vägen. Då såg hon genom snötjockan något svart, som rörde sig upp mot gården, bjällrorna klingade starkare, och två drängar kommo springande med lyktor.

"Farmor, han är här!"

Barhufvad, som hon stod, sprang hon i snöfallet nedåt den upp-plogade vägen mellan snövallarna. Det var hon, som slog upp grinden. Och i nästa minut satt hon skrattande och gråtande i släden med Roberts päls öfver sig. Det var ej tid till många ord, hon endast kramade Roberts hand — och så stannade släden framför förstudörren.

Där voro de alla, farfar och farmor och farbror pastorn, och Robert stod där, blinkande mot ljusskenet, och log emot dem. Där var så ljust och varmt och godt, det gick lätt nu alltsammans, det var endast att le med de glada. Och med en kastning på hufvudet, den gamla, trotsiga knycken, dref han bort de dystra tankarna.

Det hade blifvit sent den kvällen, innan det blef uppbrott af. Robert stod på tröskeln till sitt rum med det tända ljuset i handen, Christine bredvid honom med strålande, lyckliga ögon. Hon hade redan sagt god natt och vändt sig för att gå, när hon kom ihåg någonting.

"Men, Robert," säger hon leende och ser upp på honom, "vi hafva ju ej alls haft tid att tala om Louise och Fabian."

En stor droppe talg faller brännande het på hans hand från ljuset, som vacklar i staken.

"Oh, du gör dig ondt!"

Christine stryker öfver den stora, röda fläcken och ser ängsligt upp i hans ansikte, som blifvit mycket blekt.

"Ja, det gjorde ondt," säger han. "När blir bröllopet?"

"Om lördag åtta dagar, och det är redan ordnadt med skjutsar för oss båda till om torsdag," säger hon ifrigt.

"Ja, då resa vi tillsammans."

Han böjer sig ned och kysser hennes panna med en skälfvande ömhet, som kommer henne att förvånad se upp i det bleka ansiktet, som hastigt vändes ifrån henne. Och hon står ensam kvar framför den stängda dörren med klappande hjärta och en känsla af, att där är något nytt och underligt hos Robert, som hon icke förstår.

Robert Nordhammar har släckt ljuset och går nu af och an i sin mörka kammare. Utanför har det slutat att snöa, och månljuset faller kallt och klart öfver det långa, låga huset. Genom fönsterluckornas springor tränger en ljusning in i det skumma rummet, och genom de hjärtformiga utskärningarna kastar det bleka, hvita ljuset konturerna af två stora hjärtan på det mörka golfvet.

Fram och tillbaka går han. Det är, som om det värkte på en punkt i hjärnan, så arbeta tankarna, ständigt med detsamma. Om och om igen går han igenom det alltsammans, från den stund, då han stod med Fabian Wendts bref i sin hand och läste, att han var förlofvad med Louise Giese. Han hade just icke känt någonting då med detsamma, endast en sorts likgiltig förundran, emedan det ju var så alldeles omöjligt. Louise Giese! Bara det namnet! Det var som en varm våg af glädje och lycka, som steg inom honom.

Han hade känt det, som om hon växte samman med själfva hans innersta väsen. Det var, som om han ständigt talade med henne, det fanns icke den obetydligaste lilla sak, som han icke lade fram för henne i sina tankar, det var för henne han handlade, med henne han rådgjorde, och han kände och visste, hvad hon skulle säga och svara honom, han hörde hennes röst, såg hennes leende. Så ständigt, så fullkomligt hade hon varit med honom öfverallt i hans drömda värld, att han icke ett ögonblick tänkt på, att drömmen och lifvet icke hörde tillsammans. Just detta, som han kände som bandet mellan dem, den innerliga väsensgemenskapen, det ständiga utbytet, det hade ju aldrig i verkligheten funnits. Själfva intensiteten af den drömda samhörigheten hade ställt sig skiljande mellan dem i deras verkliga samvaro, utan att han själf förstått det. Ofta, när han kunnat få vara i hennes närhet och tala med henne, hade han dragit sig undan, ty han kunde inom sig le åt det ändamålslösa och löjliga i, att de skulle tala med hvarandra som två vanliga bekanta, och han tyckte, att han hade så god råd att offra en stund af vanligt samspråk, när han en gång ändå skulle få hafva henne ständigt i sin närhet, få öppna hela sitt väsen för henne och se hennes ögon lysa i förståelse, känna, huru hennes tankar flögo hans till mötes.

Så lefvande hade drömmen varit, att han behöfde tid att förstå verkligheten. Endast långsamt, långsamt, genom att låta föreställningen arbeta sig in i hjärnan, fick han klart för sig, att han förlorat henne, innan hon någonsin varit hans. Men alltjämt var det, som om det ropade inom honom: detta är omöjligt, det som vuxit tillsammans, kan icke skiljas åt, jag kan icke lefva utan henne. Det var som om orden borrade sig fast, malde och malde på en punkt i hjärnan, tills han i förtviflan knöt ihop händerna och hånskrattade åt sig själf. Då kunde han mumla mellan hopbitna tänder som för att icke glömma det: Louise Giese är Fabian Wendts trolofvade. Och med en känsla af på samma gång trots och medömkan öfver sig själf, sade han sig, att det funnits tider, då han trott sig vilja offra, hvad det vara månde för Fabians skull, och nu kämpade han en ömklig strid med sig själf om någonting, som han aldrig ägt, men som tillhörde vännen. Då vaknade stoltheten och piskade honom som med gisselslag. Om en vecka skulle han vara på väg till Stockholm, söka upp Fabian, lyckönska honom, vara marskalk på hans bröllop. Sedan skulle han börja arbeta tillsammans med honom, dag efter dag, år efter år. Med högburet hufvud skulle han gå ibland dem, ingen skulle veta, hvad det kostade. Han skrattade lågt, ett kallt, bittert skratt.

*

Fru Louise Wendt, på Dess Bröllopsdag den 14 December 1824.

"Hvarför de kransar, som bindas i dag?
Hvarför det ljud, som från harporna klingar
Hvem är den Gud, som med ljusa behag
Sänker sig sakta på strålande vingar?

Är det ej Hymen? — Med fackla i hand
Bjuder han lyssnande skarorna bida;
Kärleken, fängslad i blommornas band,
Följer nu lydig och spak vid dess sida.

Blygsamma tärnan med krona och krans
Ledd af en yngling till altaret träder,
Följd af en leende Ungdom i dans
Och af wälsignande Mödrar och Fäder.

Klädd i sin skrud inför Altarets fot
Fridens och Sanningens Lärare beder
Och af de älskande tager emot
Hjertats högtidliga löften och eder.

Blomstrande Flicka: Vid Älsklingens hand
Gå att med lugn emot farorna strida;
Han skall dig följa i mödornas land,
Stödjande ömsom och stödd vid Din sida.

Må i den ålder, som gryr för Dig än
När, wid Din del uti ödenas lotter,
Nöjet dig kallar sin syster och wän,
Wisheten alltid få säga: min dotter!

Sällhetens tafla, som bländar så grann,
Stundom med lån af Inbillningens dikter
Fullborde henne och gör henne sann
Genom den husliga lefnadens pligter.

Se'n ur din krona af dygd och behag
Må inga blad utaf stormarne brytas;
Må hon af tacksamma slägten en dag
Endast till wördnadens krona förbytas."

(Forts.)

TEATER OCH MUSIK.

SVENSKA TEATERN. Vår inhemska dramatik är tyvärr icke så ymnig och framförallt ingalunda så omhuldad af våra teaterledare, att icke hvarje nytt stycke af litterär halt, som lyckas slå sig fram till scenens ljus, utgör ett helt litet evénement i vår kulturkrönika. I *Tor Hedberg* ha vi lärt oss räkna en af de allvarligaste och högst syftande krafterna på området, och hans senaste nyhet "*Ett hems drama*" mottogs också med all egard och intresse af den fulltaliga och förväntansfulla premierpubliken. Trots styckets många och stora förtjänster i en skicklig byggnad och en ypperlig dialog blef dock totalintrycket knappast tillfredsställande, och när ridån föll vid den alltför billiga sluteffekten af Gunnar Elbes självmordsskott i Ingrid Brams trädgård, kunde knallen icke förskingra alla dimmigt spökande minnesbilder från långt förflutna Ibsenkvällar och ödesbleka kvinnosfinxer i åskådarnes sinnen. Nej, Tor Hedberg är en realist i grunden, den konstlade djupsinnigheten klär honom ej, och längre har han aldrig nått, än när han enkelt och klart tecknar hvardagslifvets typer och naturliga sunda människor. En lifsbild som gamle Winklers i "Guld och gröna skogar" t. ex. skall stå kvaretsad i minnet, långt sedan den litterära konstruktionen Ingrid Bram fallit sönder i sina, om än aldrig så händigt hopfogade spillror.

Hvad utförandet beträffar kan icke sägas annat än att några af teaterns bästa förmågor gjorde hvad de kunde för att klarlägga författarens intentioner. Mot hr *de Wahls* Gottfrid Bram kunde i första akten anmärkas en viss flåsig manerthet, som dock sedan allt mer glödgades bort. Fröken *Lundeqvist* stirrade någon gång kanske allt för länge och publikförgäten in i de irrande perspektiven af så många andra sceniska "ödesgåtor", som alldeles ofrivilligt öppnade sig, mer grep strax därefter åter fast och intelligent på rollen. Hr *Fröberg* var för litet både af löjtnant och don Juan, men fru *Fahlman* och hr *Klintberg* fyllde godt i sina sekundära upgifter. Bifallet blef något tvekande, författaren dock respektfullt framkallad. *J. N—g.*

PRIMADONNAN VID DEN JAPANSKA TEATERTOURNÉEN FRÖKEN HANAKO I "GEISHANS HÄMND".

DET JAPANSKA SKÅDESPELARSÄLLSKAP, som på sin europeiska tournée nu äfven nått Stockholm och under den gångna veckan gifvit ett antal föreställningar å Dramatiska Teatern, erbjöd mycket af intresse, främst genom de inblickar, de exotiska gästernas uppträdande öppnade oss i en egenartad, främmande kultur, men äfven genom sin konsts, visserligen för europeiska ögon något "barbariska", dock i sin verkningsfulla stilisering intressanta former. Af de tre program, som här gåfvos, tycks framgå, att den japanska scendiktningen mindre eftersträfvar själisk fördjupning eller verklig dramatisk utveckling än en brokig och liflig yttre handling med starka och primitiva affekter af hat och kärlek, glädje och sorg, svart och rödt — ja, framför allt bloddrypande rödt! Samtliga skådespelen voro nämligen bräddfyllda af fäktnings- och stridsscener, öfverfall, brottningar, själfmord och mord, utförda med en rent animal vildhet och spänstighet, som ofta nog jagade formliga rysningar öfver salongen och gåfvo en aning om hvad japanerna visat sig kunna betyda som motståndare i fält. Äfven i "jiu-jitsi" och "harakiri" fick man intressanta uppvisningar, medan en del dansnummer af en egendomligt stillsam rytmik och icke mindre egenartade musikaliska prestationer vittnade om, att äfven mildare idrotter öfvas och trifvas i de blommande körsbärsträdens rosiga sagoland. I dessa sistnämnda stycken utmärkte sig särskildt sällskapets docklikt spröda unga primadonna fröken *Hanako*, medan i de rent dramatiska momenten sällskapets ståtlige och sympatiske primo amoroso hr *Sato* röjde de mest betydande gåfvorna. I ett som allt förtjänade tournéen väl att uppmärksammas och lämnade minnen af äkta ton och färg. *J. N—g.*

MELLINS FOOD

bör användas såsom ersättning för modersmjölk, allt ifrån födelsen och utan farhåga, att den skall någon grad verka skadligt icke ens på späda barn. Den kan gifvas omväxlande med modersmjölken.

Prof samt broschyr om barns uppfödning gratis & franko från MELLINS FOOD Depot, Malmö.

"Jag heter Kenny, är 3 år gammal och har blifvit uppfödd med MELLINS FOOD".

MARGUERITE CAPONSACCHI gaf i torsdags sin första konsert härstädes, omedelbart efter Guilhermina Suggias afresa. Dock — medan den senare vid sina konserter knappast förmått fylla Vetenskapsakademiens hörsal till mer än hälften, hade den förra tillfredsställelsen att i Musikaliska akademiens stora sal se nästan hvarenda plats besatt. Men så hade Caponsacchi ock framför sin medtäflarinna den fördelen, att hon för hufvudstadspubliken var en gammal, kär bekant, den där just här utvecklat sina gryende anlag och om sig gifvit så goda löften, att litet hvar måste vara nyfiken att konstatera, huru den behagliga ungmön infriat dem. Det var ej heller uteslutande den vanliga konsertpubliken, som infunnit sig. De närvarande blefvo emellertid snart öfvertygade om, att af den lilla violoncellälfvan från Novilla-terrassen blifvit en framstående mästarinna på det svårhandterliga instrumentet. I tekniskt afseende

TOR HEDBERGS "ETT HEMS DRAMA" PÅ SVENSKA TEATERN. SCEN UR 2:DRA AKTEN. S. WULF FOTO.

7 Strandvägen 7 • 12 Regeringsgatan 12

Hylin & C:o F. A.-B.

Detaljaffärer

12 Regeringsgatan 12 • 7 Strandvägen 7

syntes föga återstå för henne att inhämta, och ett mera poetiskt och graciöst spel torde man sällan få bevittna. I konstnärligt, inspireradt föredrag står Caponsacchi dock ett stycke efter Suggia, det kan nu ej hjälpas. Ej heller fann man i hennes spel den glöd och lidelsefullhet, som voro utmärkande drag hos den portugisiska cellisten. Båda äro emellertid hvar för sig tillräckligt framstående för att göra sig gällande. Bästa numret på Marguerite Caponsacchis torsdagsprogram var Locatellis synnerligen intressanta konsert för cello och piano, där särskildt adagiot fick en förtjusande tolkning. Första satsen af Dvoråks h-moll-konsert spelades också förträffligt. Däremot kunna vi ej förstå, huru den unga konstnärinnan kunnat på programmet medtaga en så platt och virrig komposition som E. Moórs konsert. Det bästa utförande kunde ej hindra detta nummer att falla till marken. Bifallet var emellertid hela aftonen mycket lifligt.

En ung, svensk pianist Dan. Jeisler skötte ackompagnemanget och spelade dessutom rätt korrekt, men med tydlig rampfeber ett par nummer af Chopin och en polonäs af Liszt. Han bör uppmuntras, men ej med lagerkransar — det är för tidigt.

Den andra och sista Caponsacchi-konserten i söndags i samma lokal hade lockat endast en handfull åhörare. Men det må villigt ursäktas publiken. Den kan ej räcka till i dessa konsertöfverflödets tider.

En sonat af Händel blef aftonens bästa behållning, hvarföruton spelades på begäran Locatellis sonat från föregående konsert. Bifallet var energiskt. *F. Hbg.*

FRU MARIA LABIA, den unga italienska sångerskan, gaf i lördags afskedskonsert i Musikaliska akademiens stora sal, efter att under en längre tid ha uppehållit sig i Stockholm och genom debut på operan som Mimi i Puccinis "Bohême" och ett par andra uppgifter ha ådagalagt en mindre vanlig dramatisk och vokal förmåga.

Som konsertsångerska tog hon publiken med ens. Hennes unga, klangsköna och starka sopran, temperamentsfulla föredrag och liffulla mimik göto lifvets röda blodström i allt hvad hon sjöng. Programmet upptog sånger af Pergolese, Tschaikowsky, Massenet, Godard, några ganska banala italienska visor, Trindelli, Mistica (med obligatviolin), Sorg af L. Lundberg, hvilken af konsertgifverskan sjöngs på rätt god svenska, samt som slutnummer en flack sångvals af Bemberg.

Sammanställningen verkade något mosaikartad, men den musikaliska njutningen blef det oaktadt betydlig, tack vare föredragets eld och stämmans fägring.

Fru Labia har dessutom ännu en och mycket viktig faktor att räkna med: sitt vackra ansikte med de mörka, ömsom trånfullt beslöjade, ömsom blixtrande ögonen. Med dessa ljushärdar, som utstrålade så mycken ung känsla och het lidelse, betog hon publiken; det var en fläkt af lifvet själft i hennes brusande sång.

Programmet utfylldes af hr Tor Aulin, som på sitt konstnärligt mogna sätt spelade Händels g-moll-sonat och ett par fantasistycken af Emil Sjögren.

Fröken Märtha Ohlson ackompagnerade fint och påpassligt.

FRU CHARLOTTE WIEHE-BERÉNY har med rätta fått stockholmarna kära. Ty man må säga hvad man vill om oss svenskar, enkannerligen hufvudstadsbor — *en* lysande egenskap ha vi i alla tider visat oss besitta i oförminskad grad, nämligen den oförbränneliga älskvärdheten mot främmande artister, som behaga göra oss visit. Fru Wiehe-Berény har senast fått erfara detta, enär vi med ett intresse, som varit värdt en bättre sak, förspillt flere veckors oersättliga aftnar på att se henne spela ett par franska farser af ganska ringa kvalitet, men där intrycket af hennes smidighet, hennes friska humör och spirituella teknik dock öfverskylt farsörernas tomhet.

Sitt hjärtliga afsked från en trogen och förstående publik tog hon i form af en visafton och en matiné, hvilket bekräftar hur sant kvinnlig hon är, ty en kvinna säger som bekant alltid farväl i flere omgångar.

Afskedsstunderna voro emellertid riktiga glädjetimmar. På konsertestraden visade nämligen fru Wiehe långt mer än på scenen de bästa sidorna af sin talang. Hon sjöng bland annat en förträfflig fransk visa "Les hommes font pleurer les femmes", där de små realistiska vignetterna ur pariserfolkets armodslif fingo en tolkning af både humor och tragik, som ådagalade, att sångerskan jämväl har ett ädlare instrument i sin själ än enbart gycklarharmonikan. Sitt yra humör släppte hon lös i några mästerligt föredragna negersånger och den Bramska lustigheten "Ach Moder, ich well en Ding han", som, trots att den är ofta hörd, verkade nästan ny i ljuset af hennes dråpliga uppfattning.

Vid söndagens matiné upprepades det förmånliga intrycket af hennes egenartade hyperfranska talang, och publikens stormande hyllningar i form af applåder och blommor visade till fullo hur populär hon blifvit.

Hennes make hr Henry Berény utförde vid båda konserterna pianoackompagnemanget på ett ypperligt sätt. *E. H—n.*

KONSERTFÖRENINGENS tredje abonnemangskonsert ägde rum sistlidne tisdag i Musikaliska akademien. Vi skola i nästa nummer ägna den intressanta konserten ett utförligare omnämnande.

DAMERNAS MUSIKBLAD meddelar i sitt nyssutkomna n:r 3 för året resultatet af den utlysta täflingen "om den bästa bostonvalsen", hvaraf framgår, att priset hemförts af den kände danskomponisten hr *Adolf Englund* för den i julnumret införda valsen "På silfervågor". Numret bringar i öfrigt ett vackert porträtt af violoncellisten Marguerite Caponsacchi samt musikaliska bidrag af Gluck, Pinsuti, Englund och Suboff.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 11—17 FEBR. 1906.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord lökdolmar; mjölk; kaffe eller te med scones. Middag: Klar buljong med strimlor af tryffel; croustader med fisk- och sparrisstufning; späckad rensadel med legymer och salader; mosspudding med biscuits.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt blodpudding (rester från lördag) med lingon; mjölk; kaffe eller te. Middag: Pudding af kött med potatismos; krusbärssoppa med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med äggröra; mjölk; kaffe eller te. Middag: Morotspuré med rostadt bröd; stekt helgeflundra med kaprissås och potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; fiskpudding med kräftsås; mjölk; kaffe eller te. Middag: Persiljefylld kalfbringa med brynta morötter och potatis; rismjölspudding.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stekt sill med grädde och lök samt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärter med fläsk; plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekta plättar med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttbullar med pressad potatis; sagosoppa med skorpor.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; »pytt i panna» med rödbetor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtpuré med stekt bröd; märgpudding med brinnande sås.

RECEPT:

Lökdolmar (f. 6 pers.). 2 stora portug. lökar, 2 lit. vatten, 1 tsk. salt.

Kalffärs: 4 hg. benfritt kalfkött, 50 gr. kallt smör, 1 msk. hvetemjöl, 1 ägg, 1 msk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 3 dcl. tunn grädde.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 2 dcl. buljong.

Beredning: Löken skalas, nedlägges i kokande, saltadt vatten och får sakta koka omkr. 7 min. Den upptages, bladen lossas försiktigt och läggas på linne att afrinna. Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten, skäres i bitar och drifves 3 gånger genom köttkvarn. Det stötes därefter väl i stenmortel tillsammans med smöret och hvetemjölet, hvarefter det uppvispade ägget och kryddorna tillsättas. Färsen arbetas sedan omkr. 1/2 tim., hvarunder den tunna grädden tillsättes, men endast litet i sänder, emedan färsen annars lätt skär sig. Är den för hård, spädes den med litet mera grädde. En tsk. af färsen lägges på hvarje lökblad, som därefter hoprullas och omknytes med bomullsgarn, förut doppadt i hett vatten. Smöret brynes i en järnkastrull, dolmarna iläggas och brynas vackert, hvarefter locket pålägges och de få sakta steka omkr. 40 min. Mot slutet af stekningen påspädes buljongen.

De uppläggas på varmt fat, garnet klippes bort, och såsen hälles öfver dem. Serveras till smörgåsbordet.

Mosspudding (f. 6 pers.). 6 äggulor, 2 dcl. sherry, 120 gr. strösocker, skal och saft af 1 citron, 2 dcl. tjock grädde, 5 blad gelatin.

Beredning: Äggulorna, vinet, socker, citronskal och saft vispas i en kastrull öfver elden, tills massan börjar sjuda, då kastrullen aflyftes och vispningen fortsättes, tills krämen afsvalnat. Gelatinet spolas med kallt vatten, upplösas i ljumt vatten och nedröres. Sist tillsättes den till hårdt skum slagna grädden. Massan slås i en med kalt vatten skölja form och ställes på svalt ställe att stelna omkring 4 tim. Då puddingen skall stjälpas upp, hålles formen omkring 1/2 min. i varmt vatten.

Den serveras med makroner.

Pudding af kött med potatismos (f. 6 pers.). 1 lit. kokt eller stekt kött, 2 små rödlökar, 3 msk. smör (60 gr.), 1/2 msk. salt, 1 tsk. hvitpeppar, 1/2 lit. buljong.

Potatismos: 1 1/2 lit. potatis, 1 kkp. oskummad mjölk, 2 ägg, 1 msk. kallt smör, 1 tsk. socker, 1 tsk. salt.

Till formen: 1 msk. smör, 3 msk. stötta skorpor.

Beredning: Köttet skäres i bitar och drifves genom köttkvarn. Löken skalas, finhackas och brynes jämte köttet i smöret, och kryddorna tillsättas. Potatisen råskalas och kokas mjuk, hvarefter den pressas genom purépress eller mosas sönder med en gaffel. Mjölken, de uppvispade äggen, smöret och kryddorna tillsättas, och moset arbetas, tills det liknar skum. En form smörjes med smör och beströs med de stötta skorporna, ett hvarf af potatismoset ilägges och därefter hälften af det brynta köttet, som öfverhälles med litet af buljongen, så åter potatismos, därpå resten af köttet och buljongen och till sist potatismos, som öfverströs med stötta skorpor och krusas vackert med en sked. Puddingen gräddas i ugnen omkring 1/2 tim. Den serveras med öfverblifven steksås eller skiradt smör.

Morotspuré (f. 6 pers.). 1/2 kg. morötter, 2 msk. smör (40 gr.), 2 1/2 lit. efterbuljong, 1 1/2 msk. mjöl, 1 knifsudd hvitpeppar, 1/2 msk. salt.

Beredning: Morötterna borstas, sköljas, skrapas och skäras i små tärningar samt brynas i hälften af smöret. En lit. af den kokande buljongen påspädes, och morötterna få koka, tills de äro riktigt mjuka, hvarefter de passeras. Smör och mjöl sammanfrästas, purén tillsättes jämte resten af buljongen och soppan får koka 10 min. Den skummas och afsmakas med kryddorna och serveras med ostsmörgåsar eller rostadt bröd.

Fiskpudding (f. 6—8 pers.). 130 gr. smör, 130 gr. hvetemjöl, 7 dcl. gräddmjölk, 1/2 lit. kokt, fint sönderplockad kabeljo eller färsk fisk, 6 ägg, 1 liten msk. salt, 1 msk. socker, 1/2 tsk. hvitpeppar.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Smör och mjöl sammanfrästas, gräddmjölken tillsättes, litet i sänder, under flitig rörning, hvarefter afredningen får ett godt uppkok och hälles upp att kallna. Den fint sönderplockade fisken nedröres i den kalla smeten jämte äggulorna, en i sänder. Den afsmakas med kryddorna och sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan slås genast i smord och brödbeströdd form och gräddas omkr. 1/2 tim. i ordinär ugnsvärme. Puddingen serveras genast den tages ut ur ugnen med smält smör, champignon- eller kräftsås.

Persiljefylld kalfbringa (f. 6 pers.). 2 kg. gödkalfbringa, 3 stora knippor persilja, 4 msk. smör (80 gr.), 1/2 msk. salt.

Till stekning: 2 msk. smör, 3/4 lit. kokande buljong eller vatten.

Sås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 2 msk. mjöl, köttjus, 1 dcl. tjock grädde.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten och bogbladet jämte refbenen skäras ut försiktigt, så att köttet blir helt. (På benen kokas buljong hvarmed steken spädes.) Persiljan sköljes, rensas och hackas groft samt inarbetas i smöret. Köttet gnides med saltet och persiljesmöret lägges på bringan, som därefter hoprullas och sys igen, hvarefter den brynes i smöret och får sakta steka i ugn eller på spisen omkr. 2 tim. Under stekningen öfveröses köttet omkr. hvar tionde min. och spädes med buljongen eller vattnet. När steken är färdig, borttagas alla trådar, bringan skäres i tunna skifvor och upplägges hel. Köttjusen silas och skummas och såsen beredes på vanligt sätt och serveras i särskild såsskål.

Ärter med fläsk (f. 6 pers.). 4 kkp. gula ärter, 4 hg. rimsaltadt bogfläsk, 3 lit. vatten, 1/2 msk. salt.

Beredning: Ärterna rensas, sköljas väl och läggas i 3 lit. vatten kvällen innan de skola anrättas. De påsättas att koka i det vatten, hvari de legat i blöt och litet soda af en ärtas storlek ilägges. Ärterna få koka hastigt och skalen skummas bort, detta går lättare om litet kallt vatten tillsättes. Då ärterna kokat 1 tim. ilägges det tvättade och skrapade fläsket och soppan får långsamt koka, tills ärterna börja falla sönder, eller omkr. 2 tim. Soppan afsmakas och serveras med det sönderskurna fläsket.

Köttbullar (f. 6 pers.). 6 hg. benfritt oxkött, 1 hg. späck, 1—2 ägg, 2—3 kkp. vatten eller mjölk, 1/2 kkp. stötta skorpor, 1/2 tsk. hvitpeppar, 1 msk. salt, (1 msk. fint hackad portugisisk lök, 1/2 msk. smör till löken).

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.), 2 kkp. kokande buljong eller vatten.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten. Späcket skrapas, skäres i tärningar tillika med köttet samt drifves 3 gånger genom köttkvarn. Äggen och vattnet vispas upp, de stötta skorporna iläggas och får stå o. svälla 1 tim. Köttet arbetas med kryddorna och skorpblandningen omkr. 1/2 tim., eller tills färsen blir sammanhängande som en deg. Om så önskas, tillsättes sist den fint hackade löken. Fräst i 1/2 msk. smör. En tackjärnspanna upphettas långsamt, smöret brynes däri. Köttbullarna formas med 2 träskedar, doppade i varmt vatten och nedläggas i det heta smöret och brynas på båda sidor, de läggas därefter i en järnkastrull, det kokande vattnet påhälles och köttbullarna få genomsteka under 1/4 tim.

»Pytt i panna» (f. 6 pers.). 1/2 lit. fint skuret stekt eller kokt kött (rester), 1/2 lit. kokt, fint skuren potatis, 2 msk. smör (40 gr.), 1 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar.

Beredning: Smöret brynes lätt i en stekpanna, det skurna köttet och potatisen ilägges och kryddorna tillsättas. Anrättningen omröres försiktigt, så att den ej mosar sig och får steka tills den fått en vacker ljusbrun färg.

Den serveras med rödbetor.

Gif barnen den bästa näring och de växa upp till friska och starka människor.
Gif vuxna den bästa näring och de förblifva friska intill sena ålderdomen
Använd därför endast

Gyllenhammars patenterade hafregryn o. hafremjöl

som fås i hvarje valsorterad specerifaffar.

Aktiebolaget Göteborgs Ris- & Valskvarn.

Vill Ni ha' godt hembakadt hvetebröd, så baka med Lagermans Bakpulver "Tomten"!

AKTIEBOLAGET SIDENHUSET STOCKHOLM

A.-B. SIDENHUSET, STOCKHOLM

säljer

Klädnings-, Blus- och Foder-Siden billigare än någon utländsk firma.

Begär profver och jämför! Profver franko.

A.-B. SIDENHUSET, STOCKHOLM.

Allm. Tel. 93 65. Rikstel. 48 23.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING · FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 6 (997) — TORSDAGEN DEN 8 FEBRUARI 1906 — 19:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:
IDUN, VANLIGA UPPLAGAN KR. 6:50
IDUN, PRAKTUPPLAGAN..... » 8:—
IDUN, BIBELUPPLAGAN..... » 11:50
IDUNS MODETIDNING..... » 2:—
LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

UTGIFNINGSTID: HVARJE TORSDAG.
ANNONSPRIS: 25 ÖRE PR MM. FÖRE, 20 ÖRE EFTER TEXTEN.
FÖR UTL. ANNONSER 40 ÖRE.

HUFVUDREDAKTÖR o. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.
MOTTAGN.-T. KL. 2—3. ALLM. 402, RIKS 86 60.
BITRÄDANDE REDAKTÖRER: J. NORDLING o. E. HÖGMAN.

BYRÅ: 51 DROTTNINGGATAN 51.
REDAKTIONEN KL. 10—4.
EXPEDITIONEN KL. 9—5.
ANNONSKONTORET 9—5.
ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.

ALLA SKRIFVELSER I REDAKTIONSANGELÄGENHETER BÖRA SÄNDAS TILL IDUNS REDAKTION, EJ TILL NÅGON RED.-MEDLEM PERSONLIGEN.
REDAKTIONSTELEFONER: ALLM. 98 03, RIKS- 16 46.

NORDISKA MÖBLERINGS-AKT.-BOL.
MALMÖ • STOCKHOLM • GÖTEBORG
18 Brunkebergstorg 18
är Sveriges största affär inom branschen.

ANTRACIT
uteslutande från af oss representerade grufvor.
Varumärke. Foley Varumärke.
Briketter, Hushållskol & Cokes.
Åtaga oss leveranser i partier om minst 1 hektoliter.
Rikstel. 5 75. 59 14. **H. G. Söderbergs Import-Akt.-bol.** Allm. Tel. 25 82. 451.
Hufvudkontor: *Slussplan 63 A.*

PATENT
Privattelefoner
Tidsenliga. — **Utan taltratt.** — Hygieniska.
Öfverföra aldrig smitta i andningsorganen.
Praktisk och bekväm samtalsförbindelse kan med lätthet anordnas genom dessa enkla och prisbilliga apparater lämpliga för:
Hotell, Sjukhus, Herregårdar, Affärskontor, Fabriker, Ångbåtar, Skjutbanor, Privatbostäder.
Inkopplas med fördel på ringledningar.
Pris pr apparat { Större modellen Kr. 9 — / Mindre » » 6.—
Priskurant kostnadsfritt. Installationsmateriel billigt.
HYGIENISK
NYA ELEKTROMILITÄRA AKTIEBOLAGET,
Rikstel. 5 05. **MÄSTERSAMUELSGATAN 32.** Allm. T. 1 84.

Strängnäs Hushållsskola.
Matlagning, bakning, syltning o. d., konstsömnad, knyppling, linnesöm m. m. Afgift 75 kr. pr mån. Prospekt genom **Fru M. Braune, Strängnäs.**

Espenäs kvinnliga trädgårdsskola,
adress Lennäs, (Örebro län), börjar sin 8:e kurs för endast bildade damer den 15 april. 1 febr. börjar en särskild kurs i fjäderfäskötsel. Prospekt mot porto på begäran.
Stina Swartling, f. von Hofsten.

Artister — litteratörer!
För ny jultidning, att spridas bland smått och stort folk, köpas lämpliga teckningar och litterära bidrag. Hög betalning. Adr. »X-mas», Nord. Annonsbyrån, Göteborg.

Större landtställe eller herresäte, friskt, vackert och högt beläget vid skog och sjö, lämpligt till pensionat, önskas hyra pr år. Svar med fullst. uppgifter till »C. G. B. 06», Uppsala p. r.

Lektioner i Linnesömnad.
(äfven blusar, barnkläder etc.)
Praktisk metod, utan tråckling. Hvarje elev disponerar en symaskin.
Karin Egnér Eva Egnér.
Styrmansg. 21, 2 tr. Rikst. 35 30. Allm. tel. 210 04.

I Skolan för Slöjd & Konstslöjd,
Lästmakaregatan 4, 1 tr. (vid Stureplan), Tel. Brunkeb 2 08, hafva lektionerna åter tagit sin början. Specialitet: snickerislöjd samt drifning och ciselering i metaller. OBS.! Eftermiddagslektioner. Förberedande kurs till Nääs. Beställningar emottagas.
Kerstin Key.

H. G. Groms & Son,
Göteborg, Korsgatan 12, rekommendera såsom särdeles goda kvalitéer:
Konjak ..... à 2,50 pr liter.
Whisky ..... » » » »
Portvin ..... » » » »
Madeira ..... » » » »
Häraf kunna erhållas: proflådor om minst 18 literbuteljer — sortiment enligt köparens önskan — 40 kr. pr låda, netto, fritt hvarje järnvägs- och ångbåtsstation.
Förskottslikvid torde åtföljа beställningen — enklast i postanvisning.

Blomstervänner.
KORO är vid pröfning funnen vara utan jämförelse bästa blomstergödning.
Öfverraskande resultat uppnådda.
Pris 60 öre pr ask hos alla Frö-, Frukt- och Blomsterhandlare m. fl
Sändes äfven fraktfritt direkt från fabriken mot insändande af 80 öre.
Fabriksaktiebolaget Savona, Hudiksvall.

A.-B. Gefle Orgel- & Pianofabrik's Gefle C
ORGLAR och PIANINON.
Erkändt bästa fabrikat. Belönade med Guldmedalj!
Begär priskurant.

På Världsutställningen i Liège 1905 tillerkändes ÖSTLIND & ALMQUIST, Arvika,

Diplômes d'honneur (Guldmedalj och särskildt hedersdiplom) för **Flyglar, Pianinon** och **Orglar.**
Alla firmans utställda instrum inköptes af k. direktionen för världsutst. lotteri.
Lager- och Filialexpositioner:
Göteborg, Kungsg. 15. Stockholm, Vasag. 50. Malmö, Baltzarsg. 10.
Begagn. tagas i byte. Begär priskurant.
Öfver 12,000 instrum. levererade.

Kamraten,
Nordens främsta ungdomstidning. *Ny regim* under medverkan af framstående författare. Följetong: El Kebir, sjöberättelse af Leijonsköld-Oxenstierna, illustrerad af E. von Strokirch. Pristäfling för ungdom. 300 kr. utdelas i pris. Begär profnummer, sändes gratis och franco från Kamratens Exp., Stockholm I.
Kamraten är ungdomens absolut bästa lektyr.

FÖRNÄMSTA MARGARIN
Arboga Margarinfabriks högsta märke.

Årets första häfte af
Iduns Modellkatalog
Iduns Modetidning n:r 1
med rikhaltigaste och modernaste urval för säsongen, nu utkommet och expedieradt.
De som ej prenumererat kunna erhålla lösn:r genom närmaste bokhandel eller tidningskommissionär, eller ock portofritt direkt från oss om 50 öre insändes i postanvisning eller sparmärken. ***Iduns Exp., Stockholm.***

Affär att öfvertaga.
En mindre bokhandel säljes på grund af ägarens sjuklighet. Lagret kurant och affären väl upparbetad. Svar till »S. H. 1906», Iduns exp.

Patenterade
H. E. Ekströms Fästmjöl.
Bästa jäsningsmedel vid finbakning
Örebro Kem. Tekn. Fabrik.
— Etablerad 1855. —

Obs.! *Franska snörlifssömmeriet i Stockholm är flyttadt till Norrmalmstorg n:r 1, en trappa upp i rymlig och väl belägen lokal. Begär prospekt.*

Prenumerera på Idun!

DEN FRISKASTE och Angenämaste är F. Paulis ELECTA Eau de Cologne Ser ut så här

Köp Schweizer-Siden!
Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt eller kulört från 90 öre till 13 Kr. metern.
Specialité: **sidentyger** till **sällskaps-, brud-, bal-** och **promenadtoiletter** samt till **blusar, foder** m. m.
Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger, **direkt till privatpersoner** och sända dem **tull-** och **portofritt** till bostaden.
Schweizer & Co., Luzern, S 3, (Schweiz),
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Hårsjukdomar.

Såsom befordrande af hårväxten utbjudes en mångfald af medel, hvilka, såsom erfarenheten visar, äro overksamma el er skadliga.

Genom sin förmåga att *befria från mjäll* m. fl. *hårsjukdomar* och genom sin *fördelaktiga inverkan på huden* har Fil. D:r P. Håkaussons Salubrin mot hårsjukdomar vunnit alltjämt ökadt förtroende och användning.

Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speceri- och Färgaffärer. Partilager hos

Geijer & C:o, Stockholm.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsare äger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift till »Till Iduns läkare»

Albin S. Såsom redan nämnts, lämnas inga brefsvar. Edert bref har aldrig uppfattats som »skämt».

Femtiotvåårig fru. Ni skall dagligen och regelbundet förtära följande saker: kokt (ej rå) frukt, hälst katrinplommon, mjölksocker tre gånger dagligen en matsked (i mjölk, cacao, svagt te eller vatten) samt dessutom några s. k. Grahamskorpor. Visar sig ej genom denna diet, som dock alltjämt bör fortsättas, förbättring, bör ni taga magmassage i förening med lämpliga gymnastiska rörelser. Afföringsmedel böra hälst undvikas. Om så behöfves tages i stället lavemang hvarannan dag.

Olycklig. Beror i de flesta fall på dåliga (carierade) eller illa skötta tänder, hvarför tandläkare alltid först bör rådfrågas. Vidare kan orsaken vara abnormiteter i näsa eller svalg, hvilka i så fall böra behandlas. Mera undantagsvis är orsaken att söka i sjukliga förändringar i mage eller lungor. Blott om orsaken kan säkert upptäckas och aflägsnas, vinnes resultat. Munvatten hjälpa blott för stunden.

Dorotea Sofia. 1) Ja. 2) Nej, visst icke. 3) Nej. 4) och 5) Sannolikt likgiltigt. 6) Ja. 7) Ja, om det ej blir öfveransträngning.

Tutt. Ingnid hvarje timme en salva af 10 gram lanolin, 5 gram flytande paraffin och $^1/_2$ gram Tannin.

M—n—m. Som ni torde inse, är det ej gärna möjligt att yttra sig härom utan undersökning. Troligast är väl dock, att det är fråga om s. k. myiter (muskelinflammationer).

Tålig. Sannolikt icke beroende på annat än er ålder. Möjligen kan dock ett s. k. myom (uifmodersvulst) vara orsaken. Undersökning afgör lätt, hur det förhåller sig.

Gertrud. Troligen får han för mycket eller för stark föda, hvarför det är klokt att göra ändringar häruti.

Aina. Det är naturligtvis omöjligt att utan undersökning afgöra, om ni har hjärtfel eller ej, men att döma af edra uppgifter i öfrigt, torde det snarare vara fråga blott om ett symptom af blodbrist eller neurasthenie. Någon speciel läkare ha vi icke att föreslå eder.

Mallan. Dylik värk plägar ej särdeles påverkas af behandling. Dock vore skäl att taga massage (men af fullt kompetent person!) och att 2—3 månader i sträck vid måltiderna taga 4 stycken Blaud's järnpiller.

26 år. 1) »Fluss i kroppen» —hvad är det? 2) Se svar till Brita 1) i n:r 5.

Småskollärarinna. 1) Se svar till Mallan här ofvan. 2) Tag hvarannan vecka tre gånger dagligen (under måltiderna) en matsked af en lösning af 30 gram Bromnatrium i 300 gram Valerianainfusion.

Malla. Se svar till Asvah i n:r 3.

Lena. Se svar till Brita 1) i n:r 5.

20-årig fru. Vi känna ej några dylika medel. De omnämnda äro i alla händelser tämligen säkert humbug.

Elisabet. Vi känna ej någon dylik, och tvifvelaktigt torde väl vara om denne skulle nå bättre resultat än hittills.

Bekymrad. 1) Operation användes aldrig. 2) Hvad som bör göras är väl ungefär det ni nämner, så vidt ni icke själf från början är orsaken.

Bekymrad 50-åring. Gnid lätt flere gånger dagligen med en tändsticka omvirad med bomull (vadd), blött i campherolja, försatt med 2 proc. carbol. Använd aldrig, när klåda påkommer, något annat sätt än detta att hindra den!

D:r —d.

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinnor uppmanas liftigt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angifves alltid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinnor, som under årets lopp tillfyllestgörandn besvarat det största antal frågor, komma vi som en uppmuntran att vid dess slut utdela ***tre pris****, hvartdera bestående af 25 kronor. Fördenskull bör en hvar, som insänder svar, alltid undertecknа med samma signatur.*

N:r 629. »Okunnig» talar om att innanfönstren slå sig. Om edra innanfönster slå sig, då vädret är mildt, måste det bero på särskilda omständigheter. Antingen kommer vattenånga från köket, eller är huset nytt och väggarna ännu fuktiga. Vanligen slå innanfönstren sig endast vid starkare köld, då rullgardinerna äro neddragna eller fönsterluckorna stängda.

N:r 631. I bokhandeln finnas s. k. svampböcker, i hvilka lämnas upplysningar om insamling, förvaring och tillagning af olika sorters svampar.

Vala.

— Här har ni beskrifning på ytterligare ett par rätter: Hachis på svamp med förlorade ägg. Svampen, hälst champignoner, rensas, skalas och hackas, kastas i en ljus eller brun sås, kryddas och får koka några minuter, hvarefter stufningen

För hvarje hushåll att beakta:

Den utomordentliga fördelen för förbrukare af prima ansjovis att

RADHES HUSHÅLLS-ANSJOVIS

är inlagts i burkar med våra patenterade Exelsior-Lock, hvilka efter öppnandet kunna ånyo lätt tillsluta burken, hvarigenom luftens tillträde förhindras och ansjovisens friskhet och arom bibehållas oförändrade.

"Den finaste ansjovis i den mest praktiska burk som någonsin förts i marknaden."

OBS! Endast äkta med FYRTORNETS märke

upplägges i karott och garneras med förlorade ägg. Kraftsoppa med svamp. Torkade svampar uppmjukas några timmar i ljumt vatten, eller, om det är kantareller eller finger- och röksvampar, i mjölk, upptagas med sil samt kokas först i vatten med siktadt, rostadt bröd, sedan i smör med salt, peppar, hackad lök och späckträningar. Alltsammans slås därpå i köttsoppa.

Inga.

N:r 632. Hör efter i någon större musikaffär!

K—a R—e.

N:r 633. Hvita fläckar på naglarna tyda på luftsamling under dessa. Fläckarne flytta sig uppåt med den växande nageln och försvinna således så småningom.

K—a R—e.

— Se svaret n:r 491 i Idun n:r 51 (938).

Vala.

— Hvita fläckar på naglarna uppstå vanligen genom små skador å nagelroten, ibland genom förändring af födoämnen, under sjukdomar o. dyl. Man kan icke aflägsna dem, men bör akta sig för att få dem genom att undvika orsakerna därtill, hvilka som sagdt kunna vara: skador af nagelroten och den hud, som betäcker denna.

Inga.

N:r 634. 130 cl. oskummad mjölk, 1 dcl. finsiktadt hvetemjöl och 2 delar rågmjöl, 200 gr. smör, 200 gr. socker, 50 à 60 gr. jäst. Mjölken uppvärmes, därefter tillsättes jästen och inarbetas mjölet. När degen jäst upp, iblandas smöret och sockret, och massan får ånyo jäsa, hvarefter den uppslås på bakbordet, fördelas och utkaflas tunt som papper. Degbladen gifvas den fason man önskar och läggas sedan på mjöladt linne. När brödet jäst litet, naggas det och insättes på mjölade plåtar i ugnen. Då det är färdigt, uttages det och mjölet afborstas. Det förvaras på torrt ställe, hälst i korg.

Inga.

N:r 636. Det är en smaksak.

Vala.

N:r 636. En lång förlofning är gifvetvis att föredraga framför en kort, enär den förra vanligast slutar med en brytning och på den senare oftast följer ett lifslångt krig.

Erfaren.

— Är ni ej själf nog klarseende och intelligent till att bedöma den saken, så är ni nog ej mogen för vare sig lång eller kort förlofning, och ännu mindre för att gifta er.

Ella.

N:r 637. Beror naturligtvis på lefnadsvanor och omkostnader på platsen. Med någon sparsamhet bör det dock i hvarje fall godt räcka till.

Inga.

— Ja, när man blott rättar mun efter matsäck.

Ebon.

— Ja, beloppet bör räcka för en mindre familj.

Vala.

N:r 638. 24-årig flicka, som vill hafva undervisning uti bokbinderi, torde vända sig till telefon allm. 202 98 för närmare upplysning.

Amatör.

— Utan tvifvel är bokbinderi en lämplig sysselsättning för kvinnor. Känner en flicka af god familj, som nu i flere år varit »gesäll» och har god inkomst. Vänd er till någon bokbindaremästare i närmaste stad, han kan ju äfven lättast ge svar på edra frågor.

K—a R—e.

N:r 639. Att den homöopatiska läkemetoden skarpt klandras och äfven kallas för kvacksalveri skall ni ej låta skrämma eder af, ty det är endast här i Sverige som detta sker och medicinen härtill är i handeln förbjuden. I alla andra länder vinner homöopatien för hvarje år allt flere anhängare bland de bildade klasserna och medicinen får säljas öfverallt, i Köpenhamn t. o. m. på Kongl. Hofapotheket. Berömda läkare såsom doktor Simsen i Köpenhamn samt professor Wassely i Kiel använda homöopatisk medicin.

»En botad».

N:r 640. Begär prospekt från doktor J. Arwedsson, Strömsborg, Stockholm, eller doktor A. Kjellberg, Mäster-Samuelsgatan 70. Efter genomgången kurs hos någon af dessa, kan ni säkert erhålla plats och själf förtjäna ert uppehälle.

Inga.

— D:r J. Arwedssons kurs i massage och gymnastik rekommenderas. Bäst är att genomgå en tvåårig kurs.

Vala.

N:r 641. Ni skall gnida fläckarna med en yllelapp, doppad i terpentin, så försvinna de säkert.

Inga.

TIDSFÖRDRIF

CHARAD.

Mitt första lyser skarp och klar
I heta sommartider.
Om du, min vän, mitt andra har,
Se till, den bort ej skrider.
Mitt tredje — omvändt — är ett räkneord,
Har rättfram, en accent på slutet gjord.
Uppå mitt hela i vår värld
Så många »stjärnor» ila,
Och lämna hemmets lugna härd
Förutan ro och hvila.
Det går från stad till stad, från hamn till hamn —
Att vinna ära, rykte, guld och namn.

»Sun».

LOGOGRYF.

Högtiden till ära jag prålar
Med rosor och myrten och ax,
Men eljes i vaser och skålar
Jag ordnas och putsas med sax,
Och skickliga händer mig målar
Och formar af tyg eller vax.

Så är af den lenaste snilja
Och finaste papper jag gjord,
Men ock af den fagraste lilja
Och ros i vår kyliga nord,
Och äfven af dill och persilja,
Som brukas till dukade bord.

Om våren jag bindes i knippor,
Som ofta helt enkelt bestå
Af blå eller hvita små sippor,
Violer och snödroppar små,
Som, gömda bland mossiga klippor,
I knoppande lunderna stå.

Och sommarens rosor förnöja
Dig sedan, till dess att de strö
Omkring sina blad, då de böja
Sig ned emot jorden och dö,
Och hösten har blommor, som dröja,
Till dess att de gömmas i snö.

Prisbelönt med guldmedalj vid världsutställningen i Liége.

"MUM",

bästa kraftnäring för barn. Intyg och förord från legitimerade läkare och barnasyler. Svenskt fabrikat tillverkadt under kontroll af D:r C. Setterberg. Fritt från stärkelse och cellulosa och hvarje för dibarn skadligt ämne Säljes i stora burkar om 400 kcm. till kr. 1.75 hos apotekare och handlande

A. W. Fristedts Fabr A.-B., Stockholm.

Henneberg-Siden

endast äkta, om det rekvireras direkt från mig, svart, hvitt och kulört från 85 öre till kr. 20: 85 pr met. Porto- o. tullfritt tillsändt. Protver omgående.

G. HENNEBERG, sidenfabrikant (k. o. k. hofl.), ZÜRICH.

Pensionat für junge Mädchen

zur sprachlichen u. wissenschaftlichen Ausbildung, freie Teilnahme am Unterricht im Seminar für Erzieherinnen. Ausführliche Prospekte gratis.

Halle a. S., Harz 13. R. Mayer, Pastor em.

Som Hushållselev

kan förlofvad eller annan flicka få komma till familj i liflig frisk trakt på landet. Pris 50 kr., eventuellt 30 kr. pr mån. Svar märkt »Trefnad», Borås p. r.

En dams chic och elegans märkes icke endast på hennes sätt att kläda sig, utan äfven af de parfymer hon använder. Om hon begagnar Crème Simon, ett preparat, hvars like icke finns, skall hon alltid vara säker om benämningen "elegant". Simons puder med violeller heliotropdoft kompletterar Crème Simons storartade verkningar.

Pensionat i Hamburg

för unga flickor, daglig undervisning i tyska språket. Utförligt prospekt gratis. Fröken Mary Rosenberg, Bürgerweide 23, Hamburg 25. Referenser: Fru professor Öhrvall, Uppsala, fru dir. Ström, Vesterås och fru Oskar Johnson, Sundsvall.

Pensionat

öppnas d. 1 mars vid naturskönt belägen egendom i mellersta Sverige, 25 min. gångväg till järnvägsstation och nära Göta kanal, hvilket rekommenderas som ett lugnt och behagligt hvilohem. Pris kr. 75 pr månad. Närmare underrättelser genom Th. Tjäders byrå, Stockholm.

Orsak och verkan.

Med mammorna en middagsstund
Två flickor gingo i Allén —
Den ena hon var röd och rund,
Den andra blek och klen.
»Hur få din flickas kinder glans?»
Den bleka flickans mamma sa'
»Med Tomtepudding, Lagermans,
Har tösen blifvit bra».

Inackordering

önskas för en ung flicka uti ett bildadt godt och gladt hem i staden eller på landet där hon kan få lära alla inom ett hus förefallande göromål. Svar till »H. B. H.», Svenska Telegr. Byråns Annonsafdelning, Stockholm.

Look here!

En eller flera unga flickor erhålla inackordering i god familj i Bristol.
Tillfälle att lära språket.
Pris 30 sh. pr vecka, inklusive tvätt.
Prima referenser.
Närmare meddelar fru Laura Andersson, Drottninggatan 65, Norrköping.
Mrs Fin Brown, The Grange, 16 Redland, Grove, Bristol.

Konfirmationsundervisning.

Sådan erhåller från midsommar under sex veckor ett par flickor tillsammans med en dotter i huset i Ålems kommministergård, belägen i behaglig trakt nära Kalmar sund och vid Alsterån, Kalmar stift. Priset för inackordering och undervisning moderat. Adress pastor A. Lagergren, Ålem.

Konfirmationsundervisning

och inackordering kunna flickor erhålla från 11 juni i Finja sundt och naturskönt belägna prästgård i Skåne. Svar till kyrkoherde E. Netz, adr. Finja.

GODT hem i Kinsington, London, för unga flickor som önska lära engelska. De bästa ref. i Stockholm och Göteborg. Vidare allm. tel. 19015 Melander, Vasagat. 5, Sthlm.

Dröj ej att börja använda

A. B. LINGONS, Göteborg,

SYLT & SAFT.

VARUMÄRKE

Högsta kvalitet Billigaste pris. Finnes i hvarje Speceriaffär.

Tandläk. Elias Widfond,
25 Regeringsgatan 25,
insätter artificiella tänder. Plomb. med guld, amalgam o emalj. A. t. 10267. Moderata priser.

Gymnastiskt-Ortop.-Instit.
Brunkebergstorg 13, 2 tr.
Mottagning hvardagar kl. 1/2 2 e. m.
Herrar 7—9 o. 2—4. Damer 1/2 11—1/2 1 o. 2—4. Prof. D:r A. Wide. D:r S. Wallgren.

Massage meddelas i hemmen af ex. sjukgymnast. Obs. Fina rek., flerårig praktik. Tel. Br. 27 67 och Br. 19 00 Mästersamuelsg. 30. Kl. Johansson.

VITTELVATTEN,
verksamt mot gikt och rheumatism rekvireras hos Major W. Åman, Söder, Sthlm

Tidaholms Fantasimöbler

rikhalt. urval i fornn. stil. Fullst. rumsmöblemang utföras i alla olika variationer efter order. Mod. mönster. Begär prisuppgifter från Tidaholms Bruks Aktiebolag, *Tidaholm*. Försäljningsmagasin Beridarebansg. 27, Birger Jarlsg. 1, Stockholm.

Enhvar kan spela
efter 1/2 timmas öfning.
150 st. eleganta 5- och 6-accords Guitarrzittror af finaste amerikanska fabrikat. Försändes välstämda med 10 st. svenska noter, skola, stämpipa, stämnyckel och spelring, förpackade i fin låda, mot efterkraf 10 kr. för 6 acc., 9 kr. för 5 acc. Zittrorna ha förut kostat 20—25 kr. Lagret måste slutsäljas, passa på i tid. Zittran återtages om den ej blir till belåtenhet. E. Hallenquists Musikhandel, Malmö.

Hotell Bellman.
2 min. från Stockholms central.,
6 Klara Norra Kyrkogata 6
Nymöblerade 1:a klass rum fr. 1.50—2.—. Riksk. 91 88, Allm. 91 28. Vaktm. finns.

HERM. MEETHS
För Linneutstyrslar
HVITA SPETSAR,
HVITA BRODERIER,
HVITA & KUL. GALONS
PROFVER
sändas till landsorten på begäran.
STOCKHOLM.

Rudholms Kakelfabrik
Norrköping.
Enkla och dekorativa kakelugnar i modern smakriktning.
Ill. priskurant på begäran.

5 kr. kostar hos oss 12,000 ark tunnt, desinficeradt, starkt Toilettpapper med hank (300 blad i bundten), då likvid i förskott insändes. ***Varu-nederlaget, Oskarshamn.***

OLAUS OLSSONS KOLIMPORT-
• AKTIEBOLAG •
— Etableradt i Stockholm 1880 —
1:a Anthracit
Hushållskol ▪ Cokes ▪ Briketter
Allm. Telefon 8 68, 47 35, 47 36. Rikstelefon 1 79, 66 10.

4 Kronor och mera pr dag.
Hemarbet-Stickmaskin-Sällskapet. Personer sökas, såväl män som kvinnor att sticka på våra maskiner. Enkelt och lätt arbete hemma under hela året. Förkunskaper ej nödvändiga. Afstånd af ingen betydelse. Vi köpa arbetet.
Th. Swahn & C:o Malmö, Östra Kajgatan 5.

Barngarderoben
alla mödrars ovärderliga skatt och hjälpreda, utgifves äfven år 1906 efter samma beprövade plan som hittills. Med sitt en gång i månaden utkommande 16-sidiga nummer, innehållande *ett åttiotal illustrationer* öfver allt, som hör till våra barns dräkt från de spädaste åren till vuxen ålder och åtföljdt af *en stor dubbels:dig mönsterbilaga,* ersätter tidningen mångfaldt den ringa prenumerationsafgiften af *3 kronor* pr år genom den nytta och den besparing, dess praktiska innehåll bereda hvarje hem.
Hvarje husmoder, som själf ombestyr sina barnkläders förfärdigande i hemmet, bör ej försumma att prenumerera på prof, ett halft år kr. 1: 60, helt år 3 kr.

Praktisk trädgårdsskola för kvinnor å Agdatorp
börjar 7:de sommarkursen den 1 April. Skolan, som åtnjuter anslag af staten och Blekinge läns Hushållningssällskap mottager 4 frielever. Matlagnings- och konserveringskurser äro förenade med trädgårdskursen. Prospekt och närmare upplysningar lämnas af frk. **I. Schmidt, Karlshamn.**

Schweizerbroderier.
Hvita broderade Remsor, Väfnader, Spetsar m. m. Absolut största urval, billigaste priser. Rikt profsortiment till landsorten.
Broderiaffären,
24 Kommendörsgatan, 1 tr.
(Hörnet af Sibyllegatan).

Kurs i Klädsömnad.
Grundlig undervisnig i mönsterritning, tillskärning, profning af skicklig lärarinna. Eleven syr endast eget arbete. **Obs.!** Profningsstomme efter hvars och ens kroppsform, afsedda för eleven att profva på. Lektionstid 11—3. Greftureg. 30 B, 3 tr. A. T. Ö. 43 82.
Selma Wahlgren.

Bäst och billigast köpas: ***Musik-Instrument*** flera olika slag, af prima beskaffenhet och ytterst väl justerade, samt äkta, rena och oförfalskade, hos Frälsningsarméns Handelsdepartement, Östermalmsgat. 24 & 26, Stockholm 5. Begär vår nya illustr. priskurant, som sändes gratis! Vid rekv. torde denna tidning åberopas.
Ceylon-Téer,

Bosättningsaffär
i liflig stad i nedre Norrland finnes af en händelse att genast öfvertaga på förmånliga villkor. Svar till »Fördelaktigt 06», Dagens Nyheters Hufvudkontor, Stockholm f. v. b.

Porträttförstoringar
utföras fint o. konstnärligt å Berh. Hedlunds Förstoringsatelier, Norrköping. Priser: form. 35×42 cm. 4 kr. 44×54 cm. 7 kr. 55×65 cm. kr. 9.50. 65×75 cm. 14 kr Alla med infattningskratong. Sändes mot postförskott eller efterkraf.

Edert eget porträtt som brosch!
Manschettknappar, Kravattnålar etc., i emalj och elfenben tillverkas efter hvarje fotografi. Konstnärligt utförande och fullkomlig likhet garanteras. Katalog gratis Carl E. Dahlberg, Vegagatan 8 Göteborg.

En glad öfverraskning blir resultatet, när Ni polerar Edert silfver med Lagermans silfverpolervätska Surprise. Det blifver precis som nytt. Silfret angripes ej. 35 och 60 öre pr fl.

Banyuls Trilles.
Ett aptitgifvande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många hrr läkare.
Pris pr butelj kr. 3,50 hos
HÖGSTEDT & C:o,
Stockholm, 32 Regeringsgatan.

Ett midre ställe, en timmes järnvägsresa från Göteborg är till salu billigt. Vackert läge vid skog och sjö. Särdeles passande för höns- och ankskötsel. För bildad person kunde äfven en ansedd syssla få öfvertagas Svar till »A. S.», Räfland».

Som eget barn kan en frisk och välskapad gosse eller flicka blifva upptagen i bildad tjänstemannafamilj mot en summa ett för allt af 5,000 kr. Ej under 6 månaders ålder. Svar inom 14 dagar till »E. E.», Postkontoret, Göttgatan, Sthlm p. r.

Prenumerera på Barngarderoben!

Aktiebolaget Göteborgs Bank
f. d Göteborgs Enskilda Bank.
12 Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 proc.

Aktiebolaget Stockholms Diskontobanks
Notariatafdelning,
Regeringsgatan 8,
ombesörjer köp och försäljning af ***aktier, obligationer*** och ***andra värdepapper,***
upprättar och granskar alla slag af ***rättsliga handlingar,***
verkställer boutredningar.
emottager ***öppna*** och ***slutna deposita,***
uthyr ***förvaringsfack*** från 15 kr. för år.

Sydsvenska Kredit-Aktie-Bolaget.
STOCKHOLM · FREDSGATAN 17.
Afdelningskontor: GÖTGATAN 31.
Fonder: Kr. 9,600,000.
Emottager penningar å deposition, Sparkasseräkning och Upp- o. Afskrifningsräkning.
Kassafack 15, 20 o. 25 kr.
Hemsparbössor.

Smålandsposten
kostar för helår, med postarvode, endast
3 kr.
SIGURD medarbetar endast i denna tidning. Minst två artiklar i veckan innehåller Smålandsposten af hans hand. Alltså mer än 100 Sigurdsartiklar pr år.
Fria uttalanden tidt och ofta i dagens frågor.
Nytt för året: Den sköna synderskan af *Dag Svenske* (riksdagsman), bilder från Stockholm; Smålands namnkunnige män och kvinnor af *L. G. Tidander;* rikhaltigaste notisafdelning bland alla småländska tidningar; »Bidrag till Wexiö stifts otryckta herdaminne» (forts.); god skönlitterär afdelning. Claude Gerards svenska originalromaner med *ensamrätt i svenska pressen* införas under strecket.
Bästa annonsorgan i Småland.
Annons, beordrad ingå jämväl i Smålandspostens Veckoblad (mot billigt tilläggsarvode) får 4 gånger så stor spridning som annan spridd småländsk tidning kan erbjuda.
Wexiö i dec. 1905.
Redaktionen.

Kurs i Linnesömnad.
Elever sy endast eget arbete. Östermalmsgatan 31, 2 tr. Tel. Ö. 43 31.
Augusta Regnander.

Bröstsjuka.
Tolarps pensionat rekommenderas. Högt beläget å småländska höglandet. Begär prospekt. Postadress: Tenhult.

Prenumerera på Barngarderoben.

Billig hjälp! Kautschukstämplär kan ***ingen*** undvara! Sparar tid och pengar! Köpas bäst hos **John Fröberg, Finspong** Illustr. prisk. gratis, ej franko.

DEN NYASTE ELEKTRISKA BEHANDLINGEN.
Den nyaste uppfinningen å detta område är det en gång för alla laddade Kroppsbatteriet
"AJAX" TORR-CELL.
En så sen dag som denna torde knappast behöfva nämnas, att Elektricitet, rätt använd, är det bästa botemedel för ett strandadt nervsystem, för personer med svag mage, för män och kvinnor lidande af svaghet, reumatiska smärtor, ryggvärk, höftvärk och andra åkommor, hvilka kännetecknen ett uttömdt tillstånd hos nervsystemet, blodet och den generella lifskraften.

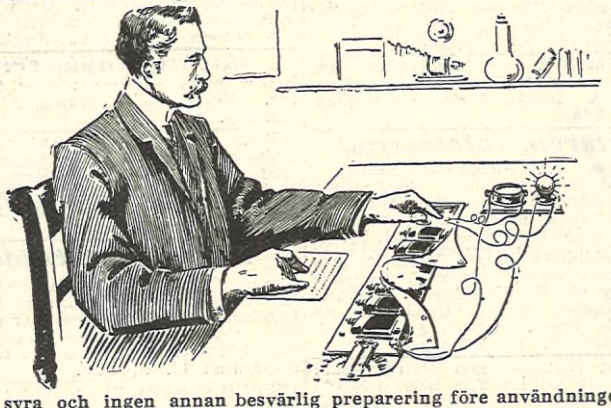

Detta medgifves af alla — en hvar känner till detta.
Det enda tvifvel, som sedan långa år existerat, är: »Jag vet att Elektriciteten är en god sak, men jag vet ej huru den skall användas för att åvägabringa bästa resultat.»
Vi tro, att vår nya uppfinning är det bästa och mest effektiva sätt, hvarpå Elektricitet kan användas. Ingenting liknande har förut någonsin varit i bruk. Elektriska auktoriteter äro entusiastiska däröfver, och läkare använda den för sina patienter. Den har redan åstadkommit underbara resultat.
"AJAX" TORR-CELL
är en patenterad uppfinning, afsedd att undantränga de elektriska bältena, lådbatterierna och alla andra gamla metoder. Den ingjuter i kroppssystemet många gånger den ström, som alstrats af någon förut existerande appliceringsapparat, den behöfver ingen laddning, ingen otäck ättika eller syra och ingen annan besvärlig preparering före användningen. Ni har endast att spänna på detsamma, och det gör sitt arbete medan Ni sofver.
Vi hafva en värdefull bok som, hvar och en bör läsa. Den lämnas fritt till alla, som anhålla därom. Sänd in denna kupong, ifall Ni icke skulle kunna göra oss ett besök för fri förevisning, och boken skall genast blifva Eder tillsänd. Om Ni redan har ett elektriskt bälte, vilja vi gifva Eder en reduktion därför i utbyte mot
"AJAX" TORR-CELL.
Gör ett besök!
Förevisning är fri!
Allm. Telefon 76 48. Rikstelefon 89 03.

SVENSKA ELEKTRISKA INSTITUTET
(Afdelning 15) Regeringsgatan 9, Stockholm.
Var god sänd mig Eder fria bok: »En frisk själ och en frisk kropp
Namn: .....
Adress: .....

Wilhelmssons Boktryckeri A.-B., Stockholm 1906.

Om nu någon snäll liten tärna
Mitt blomterspråk redan förstår,
Så finner hon lätt hvad hon gärna
Uppritar så godt hon förmår;
Och hvari hon skådar en stjärna,
Som långt bort i rymderna går.

Två räkneord, hvarmed hon öfvas
Att spela och dansa i takt;
Ett träd, som om sommaren löfvas
Och står i sin grönskande prakt;
Och hvarmed ett byte bedöfvas,
Som rofdjuret fått i sin makt.

Hvarmed lillan styckade bullen,
Som ströddes i svanornas damm;
Och hvaruppå ormen, i mullen,
Med hastighet slingrar sig fram;
Och hvari går hästen, på kullen,
Tillsammans med kor och små lamm?

Hvad bjuder värdinnan kring borden?
Hvad fattas nog den som är stygg?
Hvar vill man ej vara i norden,
Då luften är full utaf mygg?
En buske, och hvari går fjorden,
Där seglarens båt ligger trygg.

En tidpunkt, som aldrig står stilla
På tidens omätliga ur;
Af garnet, hvad fick mor Gunilla?
Hur skinnet kan vara på djur;
Och så hvad man utan att spilla
Lätt flyttar, om mjölken är sur.

Dur.

AKROSTIKON.

Signe,
Saul,
Torsk,
Gröt,
Galen,
Fackla,
Röfva,
Uttern,
Skanör,
Fotled,
Stigen,
Fasan,
Dräng.

Bokstäfverna i de sju orden omkastas, så att nya ord uppstå. Äro dessa rätt funna, bilda deras begynnelsebokstäfver namnet på en skald. Sippan.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:r 5.

ORDSPRÅKSARITMOGRYFEN: Godt rykte är bättre än guld: Egendom, bromsar, bordduk, moroten, huggorm, gungfly, Henrika, kräftan, tapeter, fräknar, tröskel, Barbara, tärning, antilop, fantast, ekorrar, kameler, lönnträ, kartong, släggor, Åsunden, Bellman, Adalrik.

LOGOGRYFEN: Borduppsats: ord, rop, rus, bud, tro, Tord, Tora, Tor, Rut, stad, bo, tur, brud, pruta, bod, soda, tupp, tu, soppa, spad, rapp, puts, tass, pass.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Wira Z. Edra betraktelser om »sorgkläder» synas oss hvarken tillräckligt väl motiverade eller affattade.

Gason. —Cic.— Användes ej.

Annica. N:r 52 finnes och kostar 12 öre.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»E. B.», Lund. 2:60 pr gång. Likvid i postanvisning.

Pappersmönster

af alla slag, fullt tillförlitliga, moderna och eleganta, erhållas omg. från oss till nedanstående pris inom Sverige:

Bluslif	**40 öre**
Kjolmönster utan släp	**50 öre**
Prinsessklädning	**75 öre**
Reformdräkt	**75 öre**
Barndräktmönster	**50 öre**
Kragmönster (Peller n)	**50 öre**
Kappmönster	**60 öre**
Lappdräktmönster	**1 kr.**

Uppgif lifvidd, (omedelbart under armarne), midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt passande mönster.

Expedieras portofritt om rekvisition åtföljd af likvid i sparmärken eller postanvisning insändes till

Iduns Mönsterafdelning,

Drottninggat. 51, Stockholm.

Sundsvalls Enskilda Bank

22 Fredsgatan 22

Sparkasseränta — 4 proc.

Uthyr Kassafack,

årshyra från 15 kr

LEDIGA PLATSER

LÄRARINNOR, värd., sällskapsd., kontors-, hushålls-, barnfröknar erhålla platser genom Norra Inack:Byrån, Malmskillnadsgat. 27, Sthlm.

Vid Lunds fulls ändiga läroverk för flickor

äro två lärarinneplatser med tillträde höstterminen 1906 till ansökan lediga:

en med undervisningsskyldighet hufvudsakligen i svenska och historia (på högre stadiet och mellanstadiet);

en med undervisningsskyldighet hufvudsakligen i matematik (på högre stadiet) och naturkunnighet (i hela skolan).

Kompetens: Högre lärarinneseminarium eller motsvarande utbildning.

Lön: 1,300—1,400 kr., beroende på föregående tjänstgöringstid.

Ansökningar, ställda till Styrelsen för Lunds fullständiga läroverk för flickor, böra före den 20 febr. insändas till föreståndarinnan, fröken Elisabet Lindeberg, Lund.

Examinerad skolkökslärarinna,

ej för ung, fullt kunnig i större hushålls skötande, ägande goda betyg o. rekommendationer, får till våren plats att förestå hushållet vid Praktiska Hushållsskolan i Göteborg. Ansökan och betyg sändas till fröken I. Suneson, Haga Kyrkogata 3, Göteborg.

YNGRE dam, erhåller hos läkare i södra Sverige plats som lektris och sällskap. Svar med löneanspråk och öfriga upplysningar till »H. E. A.», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

KUNGÖRELSE.

Platsen som stadssjuksköterska i Örnsköldsvik kungöres härmed till ansökan ledig. Befattningen tillsättes för fem år i sänder med under denna period förbehållen ömsesidig uppsägningstid af tre månader. Sköterskan åtnjuter i årlig lön 700 kronor samt uppbär dessutom för vård af sjuka särskild ersättning enligt taxa. Sökande skall förete intyg om god frejd samt om sundhet och tillfredsställande utbildning. Ansökningar skola ställas till Hälsovårdsnämnden i Örnsköldsvik och ingifvas före den 15 instundande febr. Befattningen tillträdes den 1 mars 1906.

Örnsköldsvik den 26 jan. 1906.

HÄLSOVÅRDSNÄMNDEN.

Husmoderplatsen

vid ett af de större länslasaretten i mellersta Sverige blir ledig 1:sta nästa nov. eller eventuellt 1:sta nästa april. Lönen utgör 500 kr. jämte fritt vivre. Kompetenta sökande torde med första inlämna betyg till »Lasarett», Iduns exp.

HUSLIG, bildad, 24—30 års bättre flicka, med sätt och yttre, erhåller förmånlig, bekväm plats att sköta bättre ungkarlshem. Upplysningar jämte fotografi adresseras till »Framtid», Sydsv. Annonsbyrån, Malmö f. v. b.

I ung familj önskas till våren en glad flicka af fin familj till hvarjehanda hjälp i huset och kontoret. Svar med fotografi, som mot porto återsändes, adresseras till »Länsman», Tångelanda.

UNG, bildad tyska, något hemmastadd i svenska språket, önskas för tvänne flickor 8 och 10 år. Svar till »Musikalisk, Stockholm», Iduns exp.

I köpmanshem på landet (mindre samhälle) önskas en anspråkslös, snäll, frisk och praktisk flicka ej under 30 år, till att förestå hushållet. Den sökande bör vara fullt kunnig i god matlagning, bakning och slakt och vara något hemma i öfriga husliga sysslor. Goda rek. erfordras. Lön 250 kr. pr år. Svar med fotografi under adress »1906», Kalmar p. r.

Husföreståndarinna.

I anseende till husfruns sjukdom finns varaktig plats för en stadgad, skötsam husföreståndarinna, fullt kunnig att sköta ett bättre hem samt två barn 6 och 2 år. Jungfru finns. Prima ref. erfordras. Svar med fotografi till »A. B., Örebro», Iduns exp.

HUSFÖRESTÅNDARINNA, 25 à 35 år, från ett godt och aktningsvärdt hem, intresserad af husliga sysslor och väl förfaren däri, till sitt väsen anspråkslös, gladlynt och sympatisk, får anställning till våren i medelålders tjänstemans hem, (5 rum och kök) vackert beläget i trakt af mellersta Sverige: Svar, märkt »Tjänsteman på landet», med fotografi, som återsändes, jämte uppgift om referenser, ålder, lönepretentioner etc. inom 8 dagar till Iduns exp., Stockholm f. v. b.

ENKEL, rask och duglig, bildad flicka, hälst utan eget hem, van att deltaga i matlagning, bakning, sömnad o. öfriga husliga sysslor, önskas till hjälp och sällskap i ämbetsmans familj. Svar med fotografi, upplysningar och rekommendationer samt uppgift å löneanspråk sändes till fru Emma Charpentier, Lund.

HUSHÅLLERSKA, ej öfver 30 år, som vill åtaga sig att sköta hushåll helt och hållet för 2 ungherrar torde omgående sända svar med fotografi samt referenser och pretentioner till »Lady», Västerås p. r.

VÄRDINNA, bildad af god fam. med gladt och vänligt sätt, sympatisk, musikalisk, praktisk och duglig, fullt kompetent förestå bättre ungkarlshushåll vid herregård, får anställning mot insänd. af ansök. rek. och foto. till »God framtid, Småland» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stocknolm.

Föräldralös, bildad

flicka, icke öfver 30 år, med godt lynne, frisk, ordentlig och något musikalisk samt kompetent att sköta ett mindre hushåll, erhåller plats i ett stilla, men godt hem på landet i hvilket frun är invalid. Svar, fotografi och ref. till »Verkligt hem», Iduns exp.

PLATS för präktig jungfru, eller enkel, bättre flicka, kunnig i matlagning och alla inomhus förefallande göromål, barnkär, glad, rask och ordentlig, finnes i skånsk sjöstad den 24 april. Vidare genom korrespondens. Svar före 25 febr. till »A. W. 1906», Iduns annonskontor.

BÄTTRE, anspråkslös, sparsam och ordentlig flicka, fullt kunnig i matlagning, som vill åtaga sig matlagning och bakning samt förefallande göromål i landthushåll, erhåller plats d. 24:de instundande april. Uppgift om lönepretentioner, ålder, rekommendationer samt om möjligt fotografi torde sändas under adress »Familjemedlem», Kärrgrufvan p. r.

VÄLUPPFOSTRAD ung flicka, af god familj, får kostnadsfri undervisning i hushålls skötande å större gods i Uppland, mot att undervisa en liten flicka (nybörjare) i läsning och musik, samt biträda frun i husliga göromål. Jungfru finnes. Svar till »H. R.», Iduns exp.

Fjäderfäskötsel.

Kvinnliga elever i rationell fjäderfäskötsel mottagas. Platser anskaffas. Prospekt mot porto. Hagadals Hönsgård, Hultsfred, Afvelscentrum för Kalmar län.

Barnjungfru,

pålitl., ordent., van, något kunnig i sömnad erhåller plats instund. 24 april att sköta 3 barn, ålder 5, 3, 1½. Svar jämte betyg, fotografi, löneanspråk till kapten B. v. Sydow, Karlskrona.

Barnsköterska

eller barnfröken erhåller plats genast eller längre fram för att med hjälp af barnflicka sköta 3 barn, det äldsta 3 år. Svar med rekommendationer och löneanspråk utbedjas under »A. H.», p. r. Helsingborg.

Barnfröken.

En enkel, barnkär och anspråkslös flicka, 22—25 år, erhåller fördelaktig plats i april, att omhänderha 3 barn. Kunnig i sömnad. Svar med rek., porträtt, ålder och ref. till »Moder 1906», Iduns exp. f. v. b. Stockholm.

Barnjungfru,

ej för ung, van vid småbarn, pålitlig och ordentlig samt något van vid sömnad får plats den 24 april, att sköta två barn 1½ och ½ år gamla. Svar med betyg, löneanspråk och fotografi till mariningeniör S. Pauli, Handtverkaregatan 18, Karlskrona.

EN barnkär, pålitlig, bättre flicka, kunnig i handarbeten och sömnad och som är villig att sköta en ettårig gosse under 3 månaders tid, erhåller plats. Svar jämte fotografi och löneanspråk till fru H. Brosenius, Enköping.

Barnfröken!

Till april önskas, verkligt barnkär, bildad flicka, mellan 20—25 år med godt lynne, som vill på egen hand åtaga sig skötandet af en 1½ års gosse, samt hafva tillsyn öfver tvänne gossar om 8 à 10 år. Äfven önskas någon hjälp till inomhus förefallande sysslor. Musikalisk och **något kunnig** i tyska har företräde. Svar med fotografi och löneanspråk, sändes till fru Eva Licht, Villa Sonja, Helsingborg.

TILL 1:sta mars eller april finnes plats för bättre anspråkslös, frisk och hurtig flicka att sköta ett nyfödt barn, samt för öfrigt vara frun till hjälp. Jungfru finnes. Svar med uppgift på referenser och löneanspråk till »Fru L.», Iduns exp.

PLATSSÖKANDE

UNG hederlig flicka från godt hem i Stockholm önskar i landsorten under god husmoders ledning förkofra sig i husliga göromål emot fritt vivre och blifva ansedd som medlem i familjen. Svar till »20. 06», Iduns exp.

SOM husföreståndarinna hos bättre ungkarl eller änkeman önskas plats första nästa april af duglig och väl rekommenderad kvinna med erfarenhet och vana i hushåll. Svar emotses i bref till »A. R»., Borgholm.

GODA hushålls- och barnfröknar, lärarinnor m. m. till familjer finnas anmälda å Inack. Byrån, Norrköping. Rikstel. 9 16.

Erfaren, intresserad

lärarinna, med mångårig vistelse i England och Frankrike, söker plats. God pianist. Vidare genom Norra Inackorderingsbyrån 27 Malmskillnadsgatan. Rikstel. 85 65. Allm. tel. 111 87.

EIN gebildetes junges Mädchen (Lübeckerin) sucht baldigst passende Stellung als Gesellschafterin in einem Schwedischen Hause. Gehalt kommt nicht in Frage. Offerten an d. R. d. Bl. unter »F. E.» erbeten.

EN ung flicka af god familj önskar plats i ett trefligt hem hälst i Stockholm. Villig att deltaga i förekommande göromål. Betalar äfven något, om så fordras. Svar emotses tacksamt till »Norrlänska M. T.», Iduns exp. f. v. b.

UNG bildad, musikalisk flicka, önskar komma till ett godt hem att vara husmoderns hjälp. Svar till »Senta», Oscarshamn p. r.

16-ÅRIG snäll, frisk och enkel flicka, som under 7 mån. varit inackorderad i prästgård på landet för att lära husliga sysslor, önskar genast plats i god familj, där vänligt bemötande får påräknas, för att vara husmoder behjälplig med inomhus förekommande göromål samt om barn finnes tillsyn af dessa. Svar till »Villig och arbetsam», Kolbäck p. r.

UNG bättre norrländska önskar plats i finare familj att deltaga i hushållsgöromål. Lön ej nödvändig första månaderna. Svar inom åtta dagar till »N. A.», Bredbyn, Ångermanland.

Hushållerska

söker plats, nästk. 24 april i fin familj (hälst till större landtgods). Svar till »H. L. 1906» före 15 febr. å Iduns exp.

Sjuksköterska

önskar plats att vårda äldre herre eller dam. Svar märkt »Äldre Sjuksköterska K. A.», Iduns exp.

Husföreståndarinneplats

önskas till våren af ung huslig och praktisk flicka, kunnig i matlagning, strykning, väfnad och alla till ett landthushåll hörande göromål. Svar emotses före d. 20 febr. under adr. »Våren 1906», Snaflunda.

En flicka med elementarbildning

önskar nu genast komma i familj som husmoderns hjälp och sällskap. Lön fästes intet afseende vid. Svar till »E. 19 år», Malmö p. r.

UNG svenska, som 8 år vistats i England och är fullt hemma i engelska språket, önskar plats i god familj såsom sällskap eller lärarinna för mindre barn. Svar till »Home», Iduns exp.

SOM hushållsbiträde önskar 22-årig ordentlig flicka plats. Skicklig i handarbeten. Lön önskas. Svar till »K. G.», Skenninge p. r.

EN 24-årig flicka, kunnig i matlagning, bakning, linnesömnad och handarbeten, önskar mot lön efter öfverenskommelse, plats i bättre familj. Är äfven villig deltaga i skriftgöromål. Goda referenser. Svar till »1906, änkefru Kristina Juhlin, Karlshamn.

EN 27-års flicka önskar plats som hushållerska hos äldre herre, för att om möjligt få medtaga en fyraårig gosse. Bedes om svar inom åtta dagar till »Tacksam», Degerfors p. r.

I familj eller hos ensam dam önskar bättre flicka plats som hjälp och sällskap. Är kunnig i enklare matlagning samt i öfriga husliga göromål. Svar mottages tacksamt, hälst inom åtta dagar, till »Villig 22 år», Degerfors p. r.

FINNS plats för flicka med god handstil, något språkkunnig, van undervisa, musikalisk. Svar »Ici». Postkontoret Victoriagat., Göteborg p. r.

Värdinneplats

sökes mot fritt vivre hos äldre herre af 55-årig bildad dam. Goda rekommendationer finnes. Svar till »Allvarlig», adress Iduns exp., Stockholm.

Skicklig tapisserist

önskar plats nu genast eller till våren. Svar märkt »Kunnig», Oscarshamn p. r.

OBS.! Medelålders flicka, kunnig i sjukgymnastik, massage, någon sjukvård, handarbeten, van lektris m. m., önskar verka i allv. hem. Medföljer gärna till badort. Svar till »M. E.», Sköfde p. r.

Kvinnligt biträde,

som en följd af år innehaft och ännu har anställning hos ordinarie häradshöfding, önskar till våren eller sommaren plats hos domare i landsorten. Svar i biljett, märkt »Kunnigt biträde», Sturegatan 12, Uppsala.

INFÖDD engelska, 25 år, önskar plats i bildad familj som hjälp och sällskap från den 1 mars. Adress »N. O.», Runesten, Varberg. Ref.: Konsul Adolf Bratt, Göteborg.

UNG, bildad flicka önskar plats i godt hem som barnfröken eller som husmoderns hjälp. Har förut innehaft plats. Svar till »Prästdotter», Wirestad.

Äldre flicka

kunnig i matlagning, sömnad och öfriga husliga göromål önskar plats i finare familj. Små löneanspråk, särdeles fördelaktig plats tages tacksamt mot fritt vivre. Enklare ungherres eller änkemans hus kan ock skötas med jungfrus hjälp. Svar till fru Maria Johansson, Fridhem, Fjugesta.

I början af april önskar en bildad flicka med flerårig vana i hushållsgöromål (mot någon lön) plats i trefflig fam. som hushållsbitr. och sällskap. Önskar anses som medlem af fam. Svar till »22 år», p. r. Kristianstad.

24-ÅRIG, bättre flicka, som förut innehaft anställning såsom hjälpreda i andras hem, både i Sverige och utlandet, önskar nu plats i ungkarlshem, där tjänarinna finnes. Goda rekommendationer kunna företes Lön och fri resa önskas.

Svar till »Februari 1906», Järntorgets postkontor, Göteborg.

20-ÅRIG, musikalisk, bildad, förlofvad flicka, med vänligt och behagligt sätt, söker plats som hjälp och sällskap. Också hemmastadd i hushållsgöromål. — Äfven hågad att medfölja på resor. — Svar till »Trefnad» tidn. Uppsalas kontor.

BILDAD, enkel flicka, kunnig i matlagning, bakning, sömnad, söker plats. Svar »Arbetsam—Duglig», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

EN flicka önskar plats i bättre familj att hjälpa med förefallande göromål, hälst mot någon ersättning. Svar till »D. C. C.», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

UNDERVISNINGSVAN, musikalisk lärarinna i skolämnen, språk, musik, söker plats. Svar »Barnkär» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

26-årig, bildad, musikalisk flicka

önskar komma i god familj för att grundligt lära matlagning. Kunnig i inomhus förefallande göromål. Är villig vara husmodern behjälplig eller ock betala något för sig. Svar emotses tacksamt till »S. L.», Tingsryd p. r.

Treflig inackordering

i god familj finnes för tvänne unga flickor genast. Centralt läge å Östermalm. Svar till »A. G. L.», Iduns exp.

FÖR personer (icke bröstsjuka) som behöfva hvila och luftombyte, finnas trefliga rum till moderat pris nära Mösseberg. God och billig restaurant strax intill. Eventuelt kan enkel aftonmåltid erhållas i hemmet. Vidare meddelar fröken Elfrida Ströhm, Falköping-Ranten.

UNGT hem, god familj, söker en ung flicka som inackordering. Utmärkta referenser. Man hänvände sig till Madame Ceresole, Longeraie 1, Lausanne, (Schweiz).

UTBILDNINGSMÖJLIGA SINNESSLÖA emottagas i godt hem på landet. Adr.: »F. R.», Kungelf p. r.

GOD inackordering erbjudes en à två damer, på längre eller kortare tid å treflig landtgård. Vidare genom Norra Inackorderingsbyrån, Malmskillnadsgatan 27, Stockholm. Riks 85 65. Allm. 111 87.

INACKORDERING önskar ung dam vid bruk eller lifligt samhälle. Svar till »A. E.», Iduns exp.

God inackordering

under sommarmånaderna för familj med sju barn, ålder 12—1 år, önskas i skogrik, naturskön trakt i norra Skåne eller södra Småland. Tillgång till varma och kalla bad önskvärd. För närmare upplysningar motses svar under adress »Sommaren 1906, Helsingborg p. r.

I ett trefligt och propert prästhus på landet i vacker och sund trakt (hälst mellersta Sverige) där en eller tvänne döttrar i ålder om 13 à 15 år finnas, hvilka äro friska och snälla, önskas inackordering för en flicka på 13 år, som under denna termin behöfver hvila från skolbekymren. Förståndig, moderlig vård och omtanke för barnet måste på samvete kunna utlofvas. Man skrifver till fru Blomkvist, Torsgatan 8, Stockholm.

I engelskt prästhem, 35 min. järnvägsresa från London, finnes inackordering för tvänne unga flickor. Lektioner i engelska och musik erhålles på stället. Ref. fröken Lilliesköld, Vernamo, fröken Lilliecreutz, Kärda.

Öfriga inackorderingsannonser å sid. 2.